

Knowledge Consortium of Gujarat

Department of Education, Government of Gujarat

No. KCG/NEP-2020/2023-24/937

Date: 11/07/2023

To,
Registrar,
All Universities,
Gujarat

Subject: Final GR of Credit and Curriculum framework for Undergraduate Programmes

Dear sir/ma'am,
Greetings from Knowledge Consortium of Gujarat!

It is my immense pleasure to inform you that Department of Education (Higher & Technical), Government of Gujarat has finalized the **GR of Credit and Curriculum Framework for Undergraduate Programmes** in alignment with UGC norms to implement NEP-2020 at all Higher Education Institutions (HEIs) in the State of Gujarat.

The signed GR, in both English and Gujarati languages is also attached herewith for your kind perusal. So I request you to kindly disseminate the information at your university within the students and all the stakeholders and kindly initiate the implementation process.

Thanking You.

Prof. A. U. Patel, 11-7-23

Advisor, KCG

Former Vice Chancellor,
Gujarat University

Attachments:

1. Credit and Curriculum Framework GR - English
2. Credit and Curriculum Framework GR - Gujarati

Copy to:

1. PA to Education Minister, Swarnim Sankul-1, Gandhinagar
2. PA to Principal Secretary, (Higher and Technical Education), New Sachivalay, Gandhinagar
3. PA to Commissioner, (Higher Education), Dr. Jivraj Mehta Bhavan, Gandhinagar
4. PA to Director, (Technical Education), Karmayogi Bhavan, Gandhinagar
5. Vice Chancellor, All Universities, Gujarat

Framing of Uniform Credit Structure for all Higher Educational Institutions of the State and Implementation of the Common Curriculum and Credit Framework under the National Education Policy-2020

**Government of Gujarat
Education Department
GR No: KCG/admin/2023-24/0607/kh.1
Sachivalaya, Gandhinagar
Date-11/07/2023**

Read:

- 1) National Education Policy (NEP) – 2020.
- 2) D.O.No.F.1-3/2022(Rajbhasha/NEP) on “Guidelines for Incorporating Indian Knowledge System in Higher Education Curricula” released by UGC on dated 13/06/2023
- 3) F. No.: 2-3/2022 (QIP) on “National Credit Framework (NCrF)” released by UGC on 10/04/2023
- 4) File No. 36-10/2016-NVEQF, on “Revised Credit Framework SAMVAY” released by Department of Higher Education, MoHRD, Govt. of India on dated 05/02/2018
- 5) F. No.: 1-1/2021 (QIP) (CBCS) on “Curriculum and credit framework for undergraduate programmes” released letter with guidelines by UGC on dated 12/12/2022
- 6) Implementation roadmap of NEP-2020 for the state of Gujarat released on January-2022
- 7) GR No.: HRE/2022/1111/KH-1, Education Department, Govt. of Gujarat released on dated 24/02/2023
- 8) DOF No.: 15-2/2012 (QIP) on “National Higher Education Qualification Framework (NHEQF)” released by UGC on dated 11/05/2023
- 9) F No. 2-1/2021/(QIP) on “Implementation of Multidisciplinary and Holistic Education in Higher Education Institutions” released by UGC on dated 19/07/2021
- 10) F.1-9/2022 (IKSInitiatives) on “Guidelines for Training of Faculty on Indian Knowledge System (IKS)” released by UGC on dated 14/12/2023

Preamble:

The Government of India has notified NEP-2020 on July 29, 2020 based on Dr. Kasturirangan Committee’s Report. The Objective is to bridge the gap between the prevalent education system and required skills in the 21st Century. Its aims to build Holistic and Multidisciplinary Higher Education with graduates having employable and integrated overall personality, removing tight compartments in the selection of various courses by the students.

The National Education Policy 2020 envisages making education more inclusive and effective and emphasizing the integration of general (academic) education, vocational education and practical education. To fulfil these aims, it is imperative to establish and formulize a common credit framework in all Universities with credit accumulation and transfer system which will integrate various Special, General and Vocational Education with hassle free mobility of the learners within and between these educational and skill training systems.

The State Government is vigorously implementing the National Education Policy, 2020. The Government of Gujarat through its Government Resolution (GR) dated 24/01/2023 has constituted Apex Committee to suggest an Implementation Framework for NEP-2020. It has also formed a Steering and Task Force committees under the Apex Committee to work towards actionable points listed in the GR. Various 07 committees have also been formed under these committees corresponding to different reforms of NEP-2020. K.C.G. Office, Department of Education through public notice dated 07/06/2023 published a draft GR, prescribing credit and curriculum framework for all higher educational institutions of the State under NEP-2020, in order to seek suggestions/opinions from various universities, public and other stakeholders. Accordingly, taking into consideration the suggestions received, both the committees have submitted recommendations to the State Government for preparing the credit structure for various courses. On the basis of the above recommendations, preparing a uniform credit structure with credit consolidation and credit transfer system for implementing it in all higher educational institutions was under the consideration of the State Government.

Resolution:

After careful consideration by the Government, a uniform credit structure is prescribed with credit consolidation and credit transfer system under the “Common Curriculum and Credit Framework” for all Higher Educational Institutions (Government and Private Universities, Autonomous Colleges, Government Granted and Private Colleges, Recognized Higher Education Institutions) in the State of Gujarat under the National Education Policy-2020 to maintain uniformity, in credit distribution along with credit transfer arrangements.

NEP-2020 Implementation in First Phase:

In accordance with the letter with guidelines on dated 12th December 2022, University Grant Commission came out with “**Curriculum and Credit Framework for Undergraduate Programmes**”. The Credit and Curriculum Framework is to be made applicable, in the first phase, for the following Programmes (other than those regulated by AICTE, MCI, PCI, BCI, CoA, NCTE etc.) with affect from current Academic Year 2023-24:

Programmes:

Under Graduate (UG): B.A., B.Sc., B.Com., Bachelor’s Vocational Education and Training and all Non-AICTE professional UG degree programmes.

Post Graduate (PG): M.A., M.Sc., M.Com., Master’s Vocational Education and Training and all Non-AICTE professional PG degree programmes.

Universities are required to study and follow “**Guidelines for Transforming Higher Education Institutions into Multidisciplinary Institutions**” issued by UGC on September 2022, for appropriate use of available Academic Resources of the universities, for providing Multidisciplinary and Holistic Education.

Key Concepts: –

- 1) **Assessment** is the process of determining that the learner has achieved the outcomes of the module. No credit can be earned by the learner unless programme is assessed for the achievement of outcome of a programme.
- 2) **Assessment Band:** NCrf level be equated with the assessment mandatory stage of academic, vocational or experiential learning which must be cleared by the learner. Clubbing of levels (If any between two mandatory stage) has been referred as Assessment band.

- 3) A **Credit** is a unit by which the coursework is measured. It determines the number of hours of instruction required per week over the duration of a semester (Minimum 15 weeks/90 days).
  - 1 Theory Credit = 15 hours of academic activity engagement in a semester
  - 1 credit of (practical/Internship/workshop-based activity/ Self-Learning-Online/Offline) = 30 hours of engagement in a semester
  - 1 Credit of Experiential learning (field visit/industry visit)/Assignments = 40-45 hours of engagement in a semester
  - Research Project/Dissertation: Entire Seventh & Eighth Semester (12 Credits)
- 4) A **Credit Scheme** is a formal mechanism for awarding credits in respect of learning achievements
- 5) **Credit Accumulation:** The credit would be given for every kind of learning which are of each qualification and these credits can be accumulated in Academic Bank of Credits (ABC).
- 6) **Credit Storage:** ABC shall enable an individual to digitally keep record of all the learning acquired and accumulated in terms of credits points throughout life in a common account irrespective of types of learning i.e. academic, vocational training or experiential.
- 7) **Credit Transfer** is a process by which credits are recognized by the concerned awarding body and mutual acceptance of credits between two entities. There may be rules framed for the same.
- 8) **Credit Level** defined on the basis of the cumulative number of years of learning with assessment.
- 9) **Choice Based Credit System (CBCS)** provides an opportunity for the students to choose courses from the prescribed pool of courses comparing Major/Core, Minor/Elective of Skills Based (Vocational) courses etc.
- 10) **Credit Framework** means the framework, built to measure units of education, skills, and learning credits for a student to achieve the competency for performing a job role successfully or efficiently.
- 11) **Entry Eligibility:** The acquired and accumulated credits points by the learner needed for moving to a particular level after undergoing academic, vocational or experiential learning. These credits points must have been accumulated from the lower adjacent assessment band.
  - The accumulated credits are with respect to each assessment band
  - Academic equivalence possible only within the same assessment band
- 12) **Learner/Student** refers to an individual undergoing general or vocational education, whether in a formal or informal setting.
- 13) **Learning Hours:** Total outcome based learning hours for credits shall include:
  - Classroom Teaching/Tutorials/Group Discussions/Video Presentation/ Online Teaching, etc.
  - Lab work/Practical/Projects/Assignments
  - Sports/Games/Physical Activities/ Yoga
  - Social/Community work (Including NCC/NSS participation)
  - Internship/Apprenticeship/On The Job Training (OJT), experiential learning (field visit, industries visit) etc.
- 14) **Level of Courses:** UG courses shall be coded based on the learning outcomes, level of difficulties and academic rigors. The Coding structure may be 0-99 (Pre-requisite level), 100-199 (Foundation or Introductory level), 200-299 (Intermediate level), 300-399 (Higher level) and 400-499 (Advanced level), 500-599 (First year course for two years Master Degree Programme), 600-699 (Second year course for two years Master Degree Programme), 700-799 & above (Courses of Doctoral students).

- 15) **Learning Outcomes** represent what a learner knows, understands and is able to do on a completion of a learning process. It would be expressed in terms of knowledge, skills and competence.
- 16) **Level of learning** is one of the dimensions evaluated, in the process of determining credit rating of learning achievement.
- 17) A **National Credit system** is a framework with a set of specification, that is used by all institution and awarding bodies.
- 18) **Notional Learning Hours** for one year of education/training across higher and vocational education have been agreed to be 1200 hrs for the purpose of assignments to award 40 credits subject to assessments. (However for each year of learning, the number of credit may go up and correspondingly the number of learning hours will also go up)
- 19) **Skills** means the ability to apply knowledge and use know-how to complete task and solve problems.
- 20) **Sector** means a grouping of professional activities on the basis of their main economic function, product, service and technology

1. Credit Framework under Three/Four - Years UG programme with Multiple Entry and Multiple Exit Options:

UGC has formulated a student centric Three/Four-year Bachelor's Degree Programme. Curriculum and Credit Framework for the Under Graduate Degree Programmes incorporating a choice-based credit system for students, multidisciplinary approach and multiple entry and exit options has also been created. It focuses on major and minor subjects as per the choices of exploring learning in different institutions.

The final credit framework for different level under Three/Four-year UG programme with multiple entry and exit options as per the UGC norms (with 10% variation on higher side) are given below, which should be strictly implemented by all universities:

Credit Framework for 3 years/ 4 years UG Programme

NCrF Credit Levels	Qualification Title	Credit Requirements	No. Of Semesters	Year
4.5	UG Certificate	44	2	1
5.0	UG Diploma	88	4	2
5.5	Three Year Bachelor's Degree	132	6	3
6.0	Bachelor's Degree-Honours OR Bachelor's Degree-Honours with Research	176	8	4

Year Wise Distribution of Total Credits among Different Courses (As per UGC norms)

Sr. No.	Category of Course	Credit Requirement		
		3- Years' UG Programme (Bachelor's Degree)	4- Years' UG Programme (Bachelor's Degree-Honours)	4- Years' UG Programme (Bachelor's Degree Honours with Research)
1	Major (Core) Courses (With Internship)	68	92	92

2	Minor (Elective) Courses	24	32	32
3	Multidisciplinary/Interdisciplinary/Allied Courses	12	12	12
4	AEC (Ability Enhancement Courses)	10	10	10
5	SEC (Skill Enhancement Courses)	10	10	10
6	VAC (Value Added Courses) including (IKS) Indian Knowledge System	08	08	08
7	Dissertation/Research Project	-	12 (On-The-Job Training)	12 (Research Project)
	Total Credits	132	176	176

1.1. To maintain the uniformity in the credit distribution among all courses in all Higher Education Institution (HEIs) i.e. universities and colleges in the state, a common credit framework has been defined with fixed credits and the same is accepted by the Education Department, Government of Gujarat i.e. 132 credits for Three Years UG programme and 176 Credits for Four Years UG Honors/ Honors with research programme. (i.e. 10% variation on the higher side of the credits suggested by UGC). All the Universities can evolve the mechanism for providing Semester/Level wise credit attainment without any change and within the common framework laid down by the state of Gujarat.

1.2. It will not be mandatory to opt for fourth year for all those students who are taking admission in first year of Four Years UG Degree Programme (FYUGP) with effect from Academic Year 2023-24. The Fourth Year Honours/ Honours with Research Programme (Level 6.0) will begin with specific quality standards, effective from Academic year 2026-27.

2. Distribution of Credit and selection of courses across Four Years Degree Programmes:

2.1. Major Discipline Course (Various Electives):

Major discipline is the main focus (Core) dominant subject and the degree will be awarded in that discipline. Students must secure a prescribed number of credits (About 50% of total credits) through core courses in the major discipline. Students can choose the courses from the pool of courses and the HEIs/Universities have to take necessary steps for the same. The number of courses (subjects) in Major may vary from semester to semester. IKS and Vocational education courses can be included as a part of Major (core) course, with approved ODL courses.

HEIs may decide the coding and levelling of the courses as per UGC curriculum framework.

Regarding single and double major course:

- I. **Bachelor's Degree Programmes with Single Major:** A learner has to secure a minimum 50% of total credits (66 credits) from the major discipline courses for the 3-years/4-years Bachelor's degree to be awarded a single major degree.
- II. **Bachelor's Programmes with Double Major:** A learner must additionally secure a minimum 40% of total credits (53 credits) from the second major discipline courses for the 3-years/4-years bachelor's degree to be awarded a double major degree. In short, student can opt two major (core) subjects as their own choices.

2.2. Minor Discipline Course (Open, Domain Specific, Generic-Electives):

Minor discipline is the broader understanding course beyond the major discipline course. It should also have open, generic-electives for students to choose from the pool of courses. It helps students to gain broader knowledge in addition to relevant major disciplines courses as per their choices.

- Minor subjects may be from same or different disciplines as per choice of the students. Student may make choices according to their interest/need, from ODL courses also.
- The Credit of Minor subject shall be **24** credits of total credits for **3** years' bachelor's degree and **32** credits of total credits for four years' bachelor's degree programme.
- HEIs may decide the coding and level of the courses as per UGC curriculum framework.

2.3. Interdisciplinary/Multidisciplinary/Allied Courses:

This is constituent discipline of the major courses and it helps learners to acquire core competence in relevant or any other independent courses of their choices. This course may be major specific or other discipline specific. Learner shall have option to choose the course from available pool of courses or from any other institutions as the learner's choice. **12** credits shall be allocated to Interdisciplinary/ Multidisciplinary/Allied courses. Thus, opportunities shall be available to students to choose from a wide range of courses. The present old tight compartment shall need to be modified accordingly for all universities.

2.4. Ability Enhancement Course (AEC):

To be offered to students to achieve competency in a Modern Indian Language and English Language focused on language and communication skills. It may be a major specific course. **10** credits shall be allocated to AEC. The courses shall be offered from the vast pool of courses approved by HEIs.

2.5. Skill Enhancement Course (SEC)

It's aimed at imparting practical skills, embedded internship, hands-on training, soft skills, life skills, such approved online courses etc. to enhance the employability of students. This may also include courses as per the need of new evolving technology. **10** credits shall be allocated for SEC. The courses shall be offered from the pool of courses approved by HEIs, including approved online courses.

2.6. Value Added Course (VAC)

These courses aim at enabling the student to acquire and demonstrate knowledge and understanding of contemporary India with its historical perspective. Course may include Environment Science, Public Health, Renewable Energy and Energy Harvesting, Yoga Education, sports and fitness, cultural activities, enhancing interpersonal skills, critical-logical thinking, speech, memory, health, wellness human values, NSS/NCC and Fine/ Applied/ Visual/ Performing Art/ IKS etc. **8** credits shall have allocated for VAC. Learner shall have option to choose the course independently from available pool of courses, including approved online courses.

2.7. Summer Internship / Field Projects/ Apprenticeship / Community Engagement and Service corresponding to Major Subject, Co-Curricular Courses and Research Project:

- The Universities compulsory offer Internship/ Apprenticeship to the students corresponding to Major specific NSQF defined course in summer vacation, which will be mandatory to exit in first and second year of the Three/Four years' degree programmes. This may increase the value of student in the market.
- Field Projects/Community Engagement and services, corresponding to Major subject to be offered in first and second year, which shall fulfil the job opportunities in many fields with their knowledge and skills. Each University/Educational Institute shall coordinate/make MoU with various recognized training centres in this regard.

2.8. Research Project/Dissertation:

- To be offered to students who have minimum aggregate of 75% of marks in first six semesters and having other standards decided by the university and wish to take research at undergraduate level. This matter may be further clarified in the detailed SOP.

- The research project / dissertation will be in major discipline with 12 credits.
- The student securing the required number of credits at the end of four years along with 12 credits of research/ dissertation will be awarded with a degree of 'Honours with Research'.

Arrangement of Credit Distribution Framework for three/four years Honours/Honours with Research Degree Programme with Multiple Entry and Exits Options for all the institutions:

NCrF Credit Level	Sem-ester	Major (Core)	Minor (Electives)	Multi/ Inter-disciplinary	AEC	SEC/ Internship	VAC/ IKS	RP/ OJT	Total Credit per Sem.	Qualification /Certificate
4.5 First Year	I	8	4	4	2	2 (SEC)	2 (IKS)	-	22	UG Certificate
	II	8	4	4	2	2 (SEC)	2 (VAC)	-	22	
1 st Year Total Credits		16	8	8	4	4	4	-	44	
Exit 1: Award of UG certificate in Major course with 44 credits with additional 4 credits of Summer Internship in core specific NSQF defined course OR continue with Major and Minor course for next NCrF credit level										
5.0 Second Year	III	12	-	4	2	2 (SEC)	2 (IKS)	-	22	UG Diploma
	IV	12	4	-	2	2 (SEC)	2 (VAC)	-	22	
2 nd Year Total Credits		40	12	12	8	8	8	-	88	
Exit 2: Award of UG Diploma in Major course with 88 credits with additional 4 credits of Summer Internship in core specific NSQF defined course OR continue with Major and Minor course for next NCrF credit level										
5.5 Third Year	V	12	8	-	-	2 (SEC)	-	-	22	UG Degree
	VI	12	4	-	2	4 (Internship)	-	-	22	
3 rd Year Total Credits		64	24	12	10	14	8	-	132	
Award of UG Degree in Major course with 132 credits and Internship in core discipline OR continue with Major and Minor course for next NCrF credit level										
6.0 Fourth Year	VII	12	4	-	-	-	-	6 (OJT)	22	UG Honours Degree
	VIII	12	4	-	-	-	-	6 (OJT)	22	
4 th Year Total Credits		88	32	12	10	14	8	12	176	
Award of UG Honours Degree in Major course with total 176 credits										
6.0	VII	12	4	-	-	-	-	6 (RP)	22	UG Honours with Research Degree
	VIII	12	4	-	-	-	-	6 (RP)	22	
4 th Year Total Credits		88	32	12	10	14	8	12	176	
Award of UG Honours with Research Degree in Major course with total 176 credits										

Abbreviation:

AEC (Ability Enhancement Course); IKS (Indian Knowledge System); NCrF (National Credit Framework); NSS (National Service Scheme); NCC (National Cadet Corps); NSQF (National Skills Qualification Framework); OJT (On-the-Job Training); SEC (Skills Enhancement Course); RP (Research Project); VAC (Value Added Course), ODL (Open and Distance Learning)

Note:

- 1) Internship in 6th semester shall be in Major specific courses and credit allocated for internship would be compulsorily counted under Major course.
- 2) Honours students not undergoing research, will do either OJT in 7th and 8th semester OR 3 courses of Major/Minor of 12 credits in lieu of a research project, which will be awarded honours degree to the students.
- 3) Credit aligned with each course (Subject) in Major/Minor/Multidisciplinary is kept 04 credits.

Based on above credit framework, calculation of credits in third and fourth years shall be as below:

Year	Major (Core) (Internship credits to be added)	Minor (Electives)	Multi/Inter disciplinary	AEC	SEC	VAC/ IKS	Research Project/ On-the-Job Training	Semester wise cumulative total credits
Third	64 + 4 (internship) = 68	24	12	10	10	8	-	132
Fourth	88 + 4 (internship) = 92	32	12	10	10	8	12	176

3. Courses on Indian Knowledge System (IKS):

- 3.1 UGC has published Guidelines for Indian Knowledge System (Guidelines for Incorporating Indian Knowledge in Higher Education Curricula on March-2023 and Guidelines for Training of Faculty on Indian Knowledge System on February-2023) all Universities are required to adhere these guidelines strictly.
- 3.2 IKS shall be an integral part of the UG course curriculum for all disciplines and all the students who are enrolled in the four-year UG programmes should be encouraged to take an adequate number of courses in IKS. Universities have to create a wide basket of such diverse subjects.
- 3.3 The guidelines published by UGC in March-2023 have to be strictly followed. The credits taken into IKS should be at least 5% (i.e. 8.8 credits) of total mandated credits in Three Years/Four Years UG programmes. At least 50% (i.e. 4.4 credits) of the credits apportioned to the IKS should be related to major discipline and accounted for the credits assigned for the major discipline. The rest 50% (i.e. 4.4 credits) of credit should be allocated to multidisciplinary courses.

4. Establishing Multiple Entry & Multiple Exit (ME & ME) Pathway:

Flexible learning is important to choose one's academic pathway leading to the award of Certificate, Diploma, and Degree. The multiple entry and exit points in the academic programmes offered at Higher Education Institutions (HEIs) would remove rigid boundaries and create new possibilities for students to choose and learn the subject(s) of their choice from a wide pool of courses. In addition, it will pave the way for seamless student mobility, between or within universities/degree granting HEIs through a formal system of credit recognition, credit accumulation, credit transfers, and credit redemption.

In case of Bachelor's degree of for four years of duration, the possible ME & ME options are as below:

- 4.1. UG Certificate after completing one year in a discipline or field including vocational or professional areas after securing 44 credits provided, they secure 4 additional credits in work based vocational skill course or internship/Apprenticeship offered (Exit courses) during summer vacation. A student can also accumulate fixed proportion (40%) of credits from approved ODL courses as per UGC norms.
- 4.2. UG Diploma after completing two years in a discipline or field including vocational or professional areas after securing 88 credits provided, they secure 4 additional credits in work based vocational skill course or internship/Apprenticeship offered (Exit courses) during summer vacation. This credit enhances their skills and gives them job skills.
- 4.3. Bachelor's degree after three years' programme in the relevant discipline after securing 132 credits in the relevant discipline.
- 4.4. Exist options shall be provided with UG Certificate, UG Diploma, Bachelor's degree to the learner at the end of second, fourth and sixth semester respectively. In the fourth year, learners will receive a Bachelor's degree (Honours/Honours with Research) after securing 176 credits on successfully completion of all eight semesters of the UG programme either at a stretch or with exits or re-entry options.
- 4.5. **Four Years UG Degree (Honours with Research):** students who secure aggregate 75% or above marks in the first six semesters shall have the option to choose a research stream in fourth year as per other prescribed norms. Students need to conduct research project under guidance of concerned HEIs with weightage of 12 credits. After the fourth year degree, student shall have option to pursue one year's PG programme.
- 4.6. **Re-entry or lateral entry:** Learner who are opting for exits at any level, shall re-enter the programmes where they had left off. They can re-enter either in same or in different HEIs within three years of exits and complete the degree programme within the stipulated maximum period of seven years from the date of admission to first year UG programme.
- 4.7. **Inter University Transfer:** Government of Gujarat will prepare and release Standard Operating Procedure (SOP) to facilitate student in taking transfer from one institution to another or from one university to another. Universities are required to take due care that once transfer criteria are satisfied, student should not suffer.
- 4.8. Government of Gujarat will prepare and release Standard Operating Procedure (SOP) instructions and eligibility criteria (Infrastructure facility, Academic resources and other requirement) for all its institutions who can offer courses in Fourth year.
- 4.9. Institutes offering "Three Years UG Programmes" shall be required to seek requisite written permission from the University. The university can allow them to have fourth year after fulfilment of standard norms (maybe prescribed in SOP).
- 4.10. As per the norms of UGC, student is allowed to take Exit after first and second year. All the universities of Gujarat are required to prepare pool of courses and SOP for such Exit courses to facilitate the students.
- 4.11. The Universities are required to prepare pool of courses to be offered under the category of Major Courses, Minor Courses, Multidisciplinary Courses, Ability Enhancement Courses, Skill Enhancement Courses, Value added Courses, approved ODL courses etc. as per the guidelines of 'Credit and Curriculum Framework for UG Programme issued by UGC. Universities shall ensure that the pool of courses created under the categories mentioned herein shall be justified and qualifies to be a part of the group or pool of courses and does not defeat the objective of NEP-2020.

5. Mechanism of Academic Bank of Credits (ABC):

- 5.1. All educational institutions must complete all procedures including registration as per Academic Bank of Credits (ABC) guidelines. Academic Bank of Credits (ABC) is an academic service mechanism as a digital/virtual/online entity established and managed by MOE/UGC. This will facilitate students to become its academic account holders and

paving the way for seamless student mobility between or within degree-granting Higher Education Institutions (HEIs) through a formal system of credit recognition, credit accumulation, credit transfers and credit redemption to promote distributed teaching-learning from various recognized institutions, approved ODL and other sources to increase their knowledge, capacities and skills.

- 5.2. ABC shall be established on the lines of "National Academic Depository" (NAD) as a Special Purpose Vehicle (SPV). It shall have a dynamic website providing all details of ABC, operational mechanism for the use of all stakeholders of higher education.
- 5.3. All the State/ Private Universities and higher educational institutions of Gujarat shall follow all the instructions & guidelines issued by NAD & ABC from time to time, for facilitating students of Gujarat.
- 5.4. Credit expiry: Credits earned by the learner shall be deposited in the respective ABC and shall be valid for a period as defined by the concerned regulator or till it is redeemed.

6. Post Graduate Programmes Mechanism:

- 6.1. The students currently undergoing three years degree programme shall continue to pursue three years degree programme and entitled to pursue Post Graduate programmes as per the existing structure of three years degree and two years Master's programme.
- 6.2. A two-year Master's programme with the second year devoted entirely to research will be introduced and designed the curriculum by the universities of Gujarat from academic year 2026-27 for the students who will be completing the three-year Bachelor's programme, as per the guidelines which may be issued by UGC from time to time.
- 6.3. A one-year Master's programme will be introduced and designed the curriculum by the universities of Gujarat from academic year 2027-28 for the students who will be completing a four-year Bachelor's programme with "Honours" or "Honours with Research" as per the guidelines which may be issued by UGC from time to time.

7. Open and Distance Learning (ODL):

- 7.1. Universities are required to facilitate students who wish to switch to alternative modes of learning (Open Distance Learning (ODL), Online learning, and hybrid modes of learning) by preparing appropriate SOP for such alternative mode of learning.
- 7.2. NEP allows options to the students to earn credit by online, (SWAYAM: www.swayam.gov.in) or other Online Educational Platform approved by the competent body from time to time.
- 7.3. As per the UGC guidelines, Students may opt to earn credits through ODL/Online mode from such Major, Minor, Multidisciplinary, AEC, VAC, SEC and other courses in any discipline, up to 40 percent of the total credits required for the award of a certificate / Diploma / Degree. Universities have to make necessary arrangements on this matter.

8. Institutional Development Plan (IDP):

- 8.1. All Higher Education Institutions (HEIs) of the state will prepare their Institutional Development Plan (IDP) mandatorily, as per the "Draft Institutional Development Plan for HEIs" issued by UGC-2022 and send it to the Education Department.
- 8.2. Five years Institutional Development Plan (IDP) shall give emphasis on human resources requirements, in terms of faculty and administrative staff, physical infrastructural facilities, ICT-related technology requirements, learning infrastructures such as Laboratories, Libraries, Student Support related areas and Teaching infrastructure, competitive courses, research, quality ratings as well as the projection of growth and transformations in line with NEP-2020.

9. NEP implementation roadmap for the State of Gujarat:

NEP-2020 implementation timeline at HEIs level will be done as per the roadmap "Implementation Roadmap of National Education Policy-2020 for the State of Gujarat"

issued by Education Department (Higher & Technical), Government of Gujarat in January 2022. HEI shall make available this roadmap to all stakeholders.

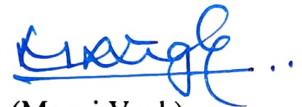
10. Sensitization of Stakeholders:

The Universities must devise, articulate and execute the rigorous plan for the sensitization of stakeholders in the immediate future for effective implementation of the new curricular framework, and all other Guidelines issued by UGC & Ministry of Education, for effective and timely implementation of National Education Policy-2020 in the state of Gujarat without any changes. The old framework has to be drastically amended immediately and many new subjects have to be selected for the new structure, taking into account all the major points of the National Education Policy (NEP) – 2020 and the NCrF framework. Different baskets of many new subjects needs to be prepared for the new structure.

11. Other:

- 11.1. The Universities – i.e. State, Private, Deemed, etc. Formed or established under any law passed by the State Government of Gujarat shall adhere to the guidelines issued by University Grant Commission, Ministry of Education - New Delhi and Education Department of Gujarat from time to time.
- 11.2. This Government Resolution is issued in both English and Gujarati. In case of ambiguity or inconsistency in the interpretation of any clause or section, the Resolution in English shall be held final.
- 11.3. All Universities/Autonomous Colleges of Gujarat shall adhere to the common Standard Operating Procedure (S.O.P.) to be released by Government of Gujarat for implementation of NEP-2020 from time to time.

By order and in the name of the Governor of Gujarat,

(Manoj Vagh)
Deputy Secretary
Education Department

To,

- Principal Secretary to Hon'ble Governor of Gujarat, Raj Bhavan, Gandhinagar (by letter)
- P.S. to Hon'ble Chief Minister, Swarnim-1, Sachivalaya, Gandhinagar
- P.S. to Hon'ble Minister (Higher & Tech.) Swarnim-1, Sachivalaya, Gandhinagar
- P.S. to Hon'ble Minister of State (Higher Education), Swarnim-2, Sachivalaya, Gandhinagar
- P.S. to Chief Secretary, Gujarat State, Block-1, Sachivalaya, Gandhinagar
- P.S. to Principal Secretary (Higher & Tech.), Education Department, Sachivalaya, Gandhinagar
- Advisor, KCG, Pragnapuram campus, Navarangpura, Ahmedabad-380015
- Vice-Chancellor, All Universities (through the Commissionerate of Higher Education)
- Registrar, All Universities (through the Commissionerate of Higher Education)
- Principal, All Colleges/ Higher Educational Institutes (through the Commissionerate of Higher Education)
- Principal, All Colleges/ Technical Educational Institutes (through the Office of the Director of Higher Education)
- Section Officer (KH, KH-2, GH, S-Branch), Education Department, Sachivalaya, Gandhinagar
- Computer Cell, Education Department, Sachivalaya with regard to placing on website
- Branch Select File
- Deputy Section Officer Select File.

वसुधैव कुटुम्बकम्
ONE EARTH • ONE FAMILY • ONE FUTURE

राज्यनी तमाम उच्च शैक्षणिक संस्थाओ माटे राष्ट्रीय शिक्षण नीति, २०२० अंतर्गत कोमन करिक्तुलम अेन्ड केडिट इेमवर्क हेठण केडिट माणभुं अमलीकरण माटे नियत करवा बाबत

**गुजरात सरकार
शिक्षण विभाग**

ठराव क्रमांक:KCG/admin/2023-24/0607/kh.1

सचिवालय, गांधीनगर

ता.११/०७/२०२३

वंयाणे लीघा:

- (१) भारत सरकारनी राष्ट्रीय शिक्षण नीति, २०२०
- (२) उच्च शिक्षण अभ्यासक्रममां छन्डियन नोलेजनो समावेश करवा माटे UGCनी ता:१३/०५/२०२३नी मार्गदर्शिका (D.O.No.F.1-3/2022 (Rajbhasha/NEP))
- (३) UGCनी नेशनल केडिट इेमवर्क परनी ता:१०/०४/२०२३नी मार्गदर्शिका (F.No.: 2-3/2022 (QIP))
- (४) उच्च शिक्षण विभाग, MoHRD, भारत सरकारनी नेशनल वोक्शेनल अेज्युकेशन क्वोलिटीकेशन इेमवर्क परनी ता:०५/०२/२०१८नी मार्गदर्शिका (File No. 36-10/2016-NVEQF)
- (५) UGCनी अंडरग्रेज्युअेट प्रोग्रामस माटे अभ्यासक्रम अने केडिट इेमवर्क परनी ता:१२/१२/२०२२ना पत्र साथे सामेल मार्गदर्शिका (F.No.: 1-1/2021 (QIP) (CBCS))
- (६) गुजरात राज्य माटे शिक्षण विभागनो ता:०५/०१/२०२२नो NEP-2020 अमलीकरण रोडमेप
- (७) शिक्षण विभागनो ता:२४/०१/२०२३नो ठराव क्रमांक: अेयआरई/२०२२/११११/भ-१
- (८) UGCनी नेशनल हायर अेज्युकेशन क्वोलिटीकेशन इेमवर्क (NHEQF)नी ता:११/०५/२०२३नी मार्गदर्शिका (DOF No.: 15-2/2012 (QIP))
- (९) UGCनी गाईडलाईन्स “Implementation of Multidisciplinary and Holistic Education in Higher Education Institution” (F.No. 2-1/2021/ (QIP) ता:१६/०७/२०२१)
- (१०) UGCनी ट्रेनींग ओइ इेकल्टी ओन छन्डियन नोलेज सिस्टमस परनी मार्गदर्शिका (F.1-9/2022 (IKSInitiatives) ता:१४/१२/२०२२)

आमुष:

डो. कस्तुरीरंगन समितिना अहेवालना आधारे केन्द्र सरकार द्वारा राष्ट्रीय शिक्षण नीति (NEP) - २०२०ने २६ जुलाई, २०२०ना रोज मंजूरी आपवामां आवेल छे. आ नीतिनो उद्देश्य २१मी सदीमां प्रचलित शिक्षण प्रणाली अने जरूरी कौशल्यो वअ्येना अंतरने दूर करवानो छे. तेमज रोजगारी योग्य अने वैज्ञानिक अभिगम, सर्जनात्मक कल्पनाशक्ति अने नैतिक मूल्यो युक्त संकलित व्यक्तित्व धरावता विद्यार्थीओ साथे सर्वांगी अने बहु विद्याशाभाकीय उच्च शिक्षणनुं निर्माण करवानो अने

વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વિષયો/અભ્યાસક્રમોની સ્વયં પસંદગી માટેના સીમિત વિકલ્પોને દૂર કરવાનો ઉદ્દેશ છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ(NEP), ૨૦૨૦ એ શિક્ષણને વધુ સર્વગ્રાહી અને અસરકારક બનાવવાની અને સામાન્ય (એકેડમિક) શિક્ષણ, વ્યાવસાયિક શિક્ષણ અને પ્રાયોગિક શિક્ષણના એકીકરણ પર ભાર મૂકવાની કલ્પના કરે છે. આ ઉદ્દેશ્યને પરિપૂર્ણ કરવા માટે ક્રેડિટ એકત્રીકરણ અને ક્રેડિટ તબદીલ કરવાની વ્યવસ્થા સાથે સમગ્ર રાજ્યમાં એકસમાન ક્રેડિટ માળખું ઘડવું હિતાવહ છે. જે સામાન્ય અને વ્યાવસાયિક શિક્ષણ બંનેને સંકલિત કરશે અને આ બે શૈક્ષણિક અને કૌશલ્ય તાલીમની વ્યવસ્થાઓની વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓ/શીખનારાઓની ગતિશીલતાને સરળ બનાવશે.

રાજ્ય સરકાર દ્વારા ખૂબ જ સક્રિય રીતે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ, ૨૦૨૦નું અમલીકરણ થઈ રહ્યું છે. શિક્ષણ વિભાગના તા.૨૪/૦૧/૨૦૨૩ ના ઠરાવથી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ, ૨૦૨૦નું અસરકારક અને સમયબદ્ધ અમલીકરણ સુનિશ્ચિત કરવા માટે એક ઉચ્ચ સ્તરિય સમિતિ અને એક કાર્યવાહક (સ્ટીયરીંગ) સમિતિ ની રચના કરેલ છે. આ સમિતિઓ હેઠળ NEPના વિભિન્ન મુદ્દાઓને અનુરૂપ વિવિધ ૦૭ સમિતિઓની પણ રચના કરવામાં આવેલ છે. કે.સી.જી. કચેરી, શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા તા.૦૭/૦૬/૨૦૨૩ની પબ્લિક નોટિસથી NEP અંતર્ગત રાજ્યની તમામ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ માટે ક્રેડિટ અને ક્યુરિક્યુલમ ફ્રેમવર્ક નિયત કરવા માટેના ઠરાવનો મુસદ્દો યુનિવર્સિટીઓ, જાહેર જનતા અને વિવિધ સ્ટેકહોલ્ડર્સ પાસેથી સુચનો/મંતવ્યો મેળવવા પ્રસિદ્ધ કરેલ. જે અન્વયે મળેલ સુચનોને વિચારણામાં લઈ, બંને સમિતિઓ દ્વારા વિવિધ અભ્યાસક્રમો માટે ક્રેડિટ માળખું તૈયાર કરવા માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણો રજૂ કરેલ. ઉક્ત ભલામણોને ધ્યાને લઈ ક્રેડિટ એકત્રીકરણ અને ક્રેડિટ તબદીલ કરવાની વ્યવસ્થા સાથે એકસમાન ક્રેડિટ માળખું તૈયાર કરી તમામ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં તેને લાગુ કરવાની બાબત રાજ્ય સરકારની વિચારણા હેઠળ હતી.

ઠરાવ:

સરકારશ્રી દ્વારા કાળજીપૂર્વકની વિચારણાને અંતે, રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ, ૨૦૨૦ અંતર્ગત રાજ્યની તમામ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ(સરકારી અને ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ, ઓટોનોમસ કોલેજો; સરકારી, ગ્રાન્ટેડ અને ખાનગી કોલેજો, માન્ય ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ) માટે “કોમન કરિક્યુલમ એન્ડ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક” હેઠળ ક્રેડિટ એકત્રીકરણ અને ક્રેડિટ તબદીલ કરવાની વ્યવસ્થા સાથે ક્રેડિટ વિતરણમાં એકરૂપતા જાળવવા એકસમાન ક્રેડિટ માળખું નિયત કરવામાં આવે છે.

પ્રથમ તબક્કામાં NEP-2020 નું અમલીકરણ:

યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન દ્વારા ૧૨મી ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના પત્ર સાથે “**Curriculum and Credit Framework for Undergraduate Programmes**” અંગેની માર્ગદર્શિકા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ છે. જેના અનુસંધાને પ્રથમ તબક્કામાં ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪થી ક્રેડિટ અને અભ્યાસક્રમ માળખું નીચેના કાર્યક્રમો (AICTE, MCI, PCI, BCI, CoA, NCTE વગેરે દ્વારા નિયંત્રણ સિવાયના અભ્યાસક્રમો) માટે લાગુ કરવાનું રહે છે:

અભ્યાસક્રમ:

સ્નાતક-UG: B.A., B.Sc., B. Com અને તમામ નોન-AICTE પ્રોફેશનલ UG ડિગ્રી અભ્યાસક્રમ.

અનુસ્નાતક-PG: M.A., M.Sc., M.Com. અને તમામ નોન-AICTE પ્રોફેશનલ PG ડિગ્રી અભ્યાસક્રમ.

રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓએ બહુવિદ્યાશાખાકીય અને સર્વગ્રાહી શિક્ષણ પ્રદાન કરવા માટે, તેમજ યુનિવર્સિટીઓના ઉપલબ્ધ શૈક્ષણિક સંસાધનોનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવા માટે, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન(UGC) દ્વારા સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨માં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ “ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓને બહુવિદ્યાશાખાકીય સંસ્થાઓમાં પરિવર્તિત કરવા માટેની માર્ગદર્શિકા” નો અભ્યાસ કરી અમલ કરવાનો રહેશે.

મુખ્ય વિભાવનાઓ :-

- 1) મૂલ્યાંકન એ એક પ્રક્રિયા છે, જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ જે તે અભ્યાસ ક્ષેત્રના પરિણામો જાણી શકાય છે. અભ્યાસક્રમના નિયત અધ્યયનના આઉટકમની સિદ્ધિ માટે તેનું મૂલ્યાંકન ન થાય ત્યાં સુધી વિદ્યાર્થી દ્વારા કોઈ ક્રેડિટ મેળવી શકાતી નથી.
- 2) મૂલ્યાંકન સ્તર: શૈક્ષણિક, વ્યાવસાયિક અથવા પ્રાયોગિક શિક્ષણના ફરજિયાત મૂલ્યાંકન તબક્કા NCiFનાં સ્તરની સમકક્ષ હોવા જોઈએ, જે વિદ્યાર્થી દ્વારા સિદ્ધ થાય તે આવશ્યક છે. આ સ્તરોના સંયોજનને (જો બે ફરજિયાત તબક્કા વચ્ચે કોઈ હોય તો) મૂલ્યાંકન સ્તર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- 3) ક્રેડિટ એ એક એકમ છે, જે સૂચવે છે કે વિદ્યાર્થીએ, સૂચિત સ્તર પર લાયકાતને અનુરૂપ અભ્યાસક્રમ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરેલ છે. વિદ્યાર્થીને નિયત અભ્યાસક્રમમાં સફળતાપૂર્વક સિદ્ધિ મેળવ્યા બદલ ક્રેડિટ પ્રદાન કરવામાં આવે છે. તે સેમેસ્ટરના (ઓછામાં ઓછા ૧૫ અઠવાડિયા/૯૦ દિવસ) સમયગાળા દરમિયાન દર અઠવાડિયે જરૂરી શિક્ષણના કલાકોની સંખ્યા નક્કી કરે છે.
  - શિયરીની ૧ ક્રેડિટ = એક સેમેસ્ટરના કુલ સમયના ૧૫ કલાકની શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિ
  - ૧ (પ્રેક્ટિકલ/ઇન્ટર્નશિપ/વર્કશોપ બેઇઝ્ડ એક્ટીવીટી)ની ક્રેડિટ = સેમેસ્ટરના કુલ સમયના ૩૦ કલાક
  - ફિલ્ડ વિઝીટ/ઇન્સ્ટ્રી વિઝીટ/એસાઇનમેન્ટની ૧ ક્રેડિટ = સેમેસ્ટરના સમયના કુલ ૪૦-૪૫ કલાક
  - રિસર્ચ પ્રોજેક્ટ/ ડીઝર્ટેશન : સંપૂર્ણ સાતમું અને આઠમું સેમેસ્ટર – ૧૨ ક્રેડિટ
- 4) ક્રેડિટ સ્કીમ એ અભ્યાસની સિદ્ધિઓના સંદર્ભમાં ક્રેડિટ આપવા માટેની ઔપચારિક પદ્ધતિ છે.
- 5) સંચિત ક્રેડિટ: જે તે નિયત લાયકાત અનુસાર આપવામાં આવતા દરેક પ્રકારના અભ્યાસક્રમ માટે ક્રેડિટ આપવામાં આવશે અને આ ક્રેડિટ એકેડેમિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ્સ (ABC) માં જમા કરવામાં આવશે.
- 6) ક્રેડિટ સંગ્રહ: દરેક વિદ્યાર્થીઓને એકેડેમિક, વોકેશનલ ટ્રેનિંગ અથવા પ્રેક્ટિકલ એમ દરેક પ્રકારના અભ્યાસક્રમ માટે ક્રેડિટ પોઈન્ટ્સના સંદર્ભમાં મેળવેલ અને સંચિત તમામ

અભ્યાસક્રમોનો ડિજિટલ રેકોર્ડ એક કોમન ખાતામાં સમગ્ર શિક્ષણ યાત્રા દરમિયાન જમા કરવાની સુવિધા ABC પુરી પાડશે.

- 7) **ક્રેડિટ તબદીલી:** એક એવી પ્રક્રિયા છે કે જેના દ્વારા એવોર્ડિંગ બોર્ડી ક્રેડિટને સ્વીકૃતિ આપે છે તથા બે સંસ્થાઓ વચ્ચે ક્રેડિટને સ્વૈચ્છિક સ્વીકૃતિ દ્વારા જ તબદીલ કરવાની અને આદાન-પ્રદાન કરવાની માન્યતા આપવામાં આવે છે.
- 8) **ક્રેડિટ સ્તર:** મૂલ્યાંકન સાથે અભ્યાસના વર્ષોની સંચિત સંખ્યાના આધારે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે.
- 9) **પસંદગી આધારિત ક્રેડિટ સિસ્ટમ (CBCS)** વિદ્યાર્થીઓને મેજર/માઇનર, માઇનર/ઇલેક્ટિવ/સ્કિલ્સ બેઝ્ડ (વોકેશનલ) અભ્યાસક્રમોની સરખામણીમાં નિર્ધારિત અભ્યાસક્રમોના સમૂહ (બાસ્કેટ)માંથી અભ્યાસક્રમો પોતાની રીતે પસંદ કરવાની તક પૂરી પાડે છે.
- 10) **ક્રેડિટ માળખું** એટલે કે સફળતાપૂર્વક અથવા અસરકારક રીતે વધુ અભ્યાસની યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરવા એક વિદ્યાર્થી માટે શિક્ષણ, કૌશલ્ય અને અભ્યાસના ક્રેડિટના માપદંડના એકમો પર બનાવવામાં આવતું માળખું.
- 11) **પ્રવેશ માટેની યોગ્યતા:** શૈક્ષણિક, વ્યવસાયિક અથવા વ્યવહારુ શિક્ષણમાંથી પસાર થયા પછી ચોક્કસ કક્ષા પર જવા માટે વિદ્યાર્થી દ્વારા પ્રાપ્ત કરેલ અને સંચિત કરેલ ક્રેડિટ પોઇન્ટ્સ. આ ક્રેડિટ્સ પોઇન્ટ્સ પાછલા અભ્યાસક્રમના લેવલના મૂલ્યાંકનમાંથી સંચિત થયા હોવા જોઈએ.
  - સંચિત ક્રેડિટ્સ દરેક એસેસમેન્ટ બેન્ડના સંબંધમાં છે.
  - શૈક્ષણિક સમાનતા માત્ર એક જ એસેસમેન્ટ બેન્ડની અંદર શક્ય છે.
- 12) **શીખનાર/વિદ્યાર્થી સામાન્ય અથવા વ્યવસાયિક ઔપચારિક કે અનૌપચારિક શિક્ષણમાંથી પસાર થતી વ્યક્તિનો ઉલ્લેખ કરે છે.**
- 13) **અભ્યાસના કલાકો:** ક્રેડિટ માટે ટોટલ આઉટકમ બેઇઝ્ડ અભ્યાસના કલાકોમાં નીચેની પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે:
  - કલાસરૂમ ટીચિંગ/ ટ્યુટોરીયલ્સ/ સમૂહ-ચર્ચા/ વીડીયો પ્રેઝન્ટેશન/ ઓનલાઇન ટીચિંગ વગેરે
  - લેબવર્ક/ પ્રેક્ટીકલ/ પ્રોજેક્ટ્સ/ એસાઇનમેન્ટ્સ
  - સ્પોર્ટ્સ/ગેમ્સ/ફિઝીકલ એક્ટીવીટી/યોગા
  - સામાજિક/સહભાગિતા કાર્ય (NCC/NSS ભાગીદારી સહીત)
  - ઇન્ટર્નશિપ/એપ્રેન્ટીસશિપ/ઓન જોબ ટ્રેઇનિંગ (OJT), પ્રાયોગિક શિક્ષણ (ફિલ્ડ વિઝીટ, ઇન્સ્ટ્રી વિઝીટ) વગેરે.
- 14) **પાઠ્યક્રમોના સ્તર:** અધ્યયનના આઉટકમ(પરિણામ) તથા શૈક્ષણિક કઠોરતાઓ વગેરે જ્ઞાનના સ્તરના આધારે સ્નાતક અભ્યાસક્રમોનું કોર્ડિંગ માળખું નીચે મુજબનું હોઈ શકે છે.
  - 0-૯૯ (પ્રિક્વિસાઇટ લેવલ-પૂર્વ નિર્ધારિત સ્તર)
  - ૧૦૦-૧૯૯ (ફાઉન્ડેશન અથવા ઇન્ટ્રોડક્ટરી લેવલ-પરિચયાત્મક સ્તર)
  - ૨૦૦-૨૯૯ (ઇન્ટરમીડીએટ લેવલ-મધ્યમ સ્તર)

- ૩૦૦-૩૯૯ (હાયર લેવલ-ઉચ્ચ સ્તર)
- ૪૦૦-૪૯૯ (એડવાન્સ લેવલ-અતિઉચ્ચ સ્તર)
- ૫૦૦-૫૯૯ (બે વર્ષનો પ્રથમ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ અનુસ્નાતક ડિગ્રી પ્રોગ્રામ માટે),
- ૬૦૦-૬૯૯ (બે વર્ષનો બીજા વર્ષનો અભ્યાસક્રમ અનુસ્નાતક ડિગ્રી પ્રોગ્રામ માટે),
- ૭૦૦-૭૯૯ અને ઉપરના (ડૉક્ટરેટ વિદ્યાર્થીઓના અભ્યાસક્રમો).

- 15) અધ્યયન પરિણામ(લર્નિંગ આઉટકમ)એ દર્શાવે છે કે વિદ્યાર્થી જે અભ્યાસ કરે છે, જે સમજે છે અને અભ્યાસક્રમની પ્રક્રિયા પૂર્ણ થવા પર તેના આધારે શું કરવા સક્ષમ છે. તે જ્ઞાન, કુશળતા અને ક્ષમતાની દ્રષ્ટિએ વ્યક્ત કરવામાં આવશે
- 16) લેવલ ઓફ લર્નિંગ: શિક્ષણની સિદ્ધિઓની ક્રેડિટ રેટિંગ નક્કી કરવાની પ્રક્રિયામાં એસેસમેન્ટ કરવામાં આવેલા પરિમાણો પૈકીનું એક શીખવાનું સ્તર છે.
- 17) રાષ્ટ્રીય ક્રેડિટ માળખું એ વિશેષતાઓના સમૂહ સાથેનું એક માળખું છે જેનો ઉપયોગ તમામ સંસ્થાઓ અને ડીગ્રી પ્રદાન કરતી સંસ્થાઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- 18) નોશનલ લર્નિંગ અવર્સ: ઉચ્ચ અને વ્યાવસાયિક શિક્ષણમાં શિક્ષણ/તાલીમના એક વર્ષ માટેના નોશનલ લર્નિંગ અવર્સ ૧૨૦૦ કલાક માટે, મૂલ્યાંકનને આધીન ૪૦ ક્રેડિટ આપવાના હેતુ સાથે સંમત થયેલ છે. (જો કે અભ્યાસના દરેક વર્ષ માટે, ક્રેડિટની સંખ્યા વધી શકે છે અને તેને અનુરૂપ અભ્યાસના કલાકોની સંખ્યામાં પણ વધારો થશે)
- 19) કૌશલ્યનો અર્થ એ છે કે કોઈ કાર્ય પૂર્ણ કરવા અને સમસ્યાઓનો ઉકેલ શોધવા માટે જ્ઞાનને પાયાના સ્તર પર લાગુ કરવાની અને જ્ઞાનનો ઉપયોગ કરવાની ક્ષમતા.
- 20) સેક્ટરનો અર્થ મુખ્ય આર્થિક કાર્ય, ઉત્પાદન, સેવા અને ટેકનોલોજીના આધારે વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓનું જૂથ છે.

1. મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને મલ્ટીપલ એક્ઝીટના વિકલ્પ સાથે ત્રણ/ચાર-વર્ષના UG પ્રોગ્રામ હેઠળ ક્રેડિટ માળખું:

UGC એ વિદ્યાર્થી-કેન્દ્રિત ત્રણ/ચાર વર્ષનો સ્નાતક કક્ષાનો અભ્યાસક્રમ ઘડ્યો છે. સ્નાતક ડિગ્રીના અભ્યાસક્રમ અને ક્રેડિટ માળખા માટે વિદ્યાર્થીની પસંદગી-આધારિત ક્રેડિટ સિસ્ટમ, મલ્ટીડિસિપ્લિનરી અભિગમ અને મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને એક્ઝીટના વિકલ્પોને સમાવિષ્ટ કરવામાં આવેલ છે. તે વિવિધ સંસ્થાઓમાં પસંદગીઓ અને અધ્યયનની સુગમતા અનુસાર મેજર અને માઇનર વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને મલ્ટીપલ એક્ઝીટના વિકલ્પ સાથે ત્રણ/ચાર-વર્ષના UG પ્રોગ્રામ હેઠળ વિવિધ લેવલ માટે લઘુત્તમ ક્રેડિટ અંગેનું ફાઈનલ માળખું યુજીસી પ્રમાણે (૧૦% વધારા સાથે) નીચે આપેલ છે, જે રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓએ ચુસ્તપણે અમલમાં મુકવાનું રહેશે:

ત્રણ/ચાર વર્ષના સ્નાતક અભ્યાસક્રમ માટે ક્રેડિટ માળખું

NCrF ક્રેડિટ સ્તર (લેવલ)	લાયકાતના શીર્ષક	જરૂરી ક્રેડિટ	સેમેસ્ટરની સંખ્યા	સમયગાળો (વર્ષમાં)
૪.૫	UG સર્ટિફિકેટ	૪૪	૨	૧
૫.૦	UG ડિપ્લોમા	૮૮	૪	૨
૫.૫	ત્રણ વર્ષનો બેચલર ડિગ્રી પ્રોગ્રામ	૧૩૨	૬	૩
૬.૦	બેચલર્સ ડિગ્રી – ઓનર્સ અથવા બેચલર્સ ડિગ્રી – ઓનર્સ વિથ રિસર્ચ	૧૭૬	૮	૪

વિવિધ અભ્યાસક્રમો વચ્ચે કુલ ક્રેડિટનું વર્ષ મુજબનું વિતરણ (યુજીસીના ધોરણો મુજબ)

ક્રમ	કોર્સની કેટેગરી	જરૂરી ન્યૂનતમ ક્રેડિટ		
		૩- વર્ષના UG અભ્યાસક્રમ (બેચલર ડિગ્રી)	૪- વર્ષના UG અભ્યાસક્રમ (બેચલર ડિગ્રી)	૪વ -ર્ષના UG અભ્યાસક્રમ (બેચલર્સ ડિગ્રી-ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ)
૧	મેજર (કોર) કોર્સિસ- ઇન્ટર્નશીપ સાથે	૬૮	૯૨	૯૨
૨	માઇનર (ઇલેક્ટીવ) કોર્સિસ- ગૌણ પાઠ્યક્રમ	૨૪	૩૨	૩૨
૩	મલ્ટીડિસિપ્લિનરી/ઇન્ટરડિસિપ્લિનરી/સંલગ્ન-સંબંધિત કોર્સિસ (બહુ વિદ્યાશાખાકીય/આંતર વિદ્યાશાખાકીય)	૧૨	૧૨	૧૨
૪	AEC (એબીલીટી એન્હેસમેન્ટ કોર્સિસ) (ક્ષમતા વિકાસ પાઠ્યક્રમ)	૧૦	૧૦	૧૦
૫	SEC (સ્કીલ એન્હેસમેન્ટ કોર્સિસ) (કૌશલ્ય વિકાસ પાઠ્યક્રમ)	૧૦	૧૦	૧૦
૬	વેલ્યુ એડેડ કોર્સિસ (VAC) ઇન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ (IKS) સહીત (મૂલ્ય વર્ધિત પાઠ્યક્રમ- ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા સહિત)	૦૮	૦૮	૦૮
૭	ડીઝર્ટેશન/(રીસર્ચ પ્રોજેક્ટ) અથવા ઓન-ધ-જોબ ટ્રેનિંગ(OJT)	-	૧૨ (OJT)	૧૨ (રીસર્ચ પ્રોજેક્ટ)
	કુલ ક્રેડિટ્સ	૧૩૨	૧૭૬	૧૭૬

- 1.1. રાજ્યની તમામ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ (HEIs) એટલે કે યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં તમામ અભ્યાસક્રમો વચ્ચે ક્રેડિટ વિતરણમાં એકરૂપતા જાળવવા માટે નિશ્ચિત ક્રેડિટ્સ સાથે એક સમાન ક્રેડિટ માળખું ઉપર મુજબ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે. જે અંતર્ગત ત્રણ વર્ષના UG પ્રોગ્રામ માટે ૧૩૨ ક્રેડિટ અને ચાર વર્ષના UG ઓનર્સ/ઓનર્સ વિથ રિસર્ચ પ્રોગ્રામ માટે ૧૭૬ ક્રેડિટ (એટલે કે, યુજીસી પ્રમાણે ૧૦% વધારા સાથે). રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત ઉપરના માળખામાં તમામ યુનિવર્સિટીઓ સેમેસ્ટર/લેવલ મુજબની ક્રેડિટ પ્રાપ્ત કરવા માટેની પદ્ધતિઓ કોઈપણ ફેરફાર કર્યા વગર વિકસાવી શકે છે.
- 1.2. શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪થી યુનિવર્સિટીના ચાર વર્ષના નવા UG અભ્યાસક્રમના પ્રથમ વર્ષમાં પ્રવેશ લેનાર તમામ વિદ્યાર્થીઓ માટે ચોથું વર્ષ મરજીયાતપણે કરવાનું રહેશે, એટલે કે ફરજિયાત નથી. ચોથા વર્ષના ઓનર્સ/ ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ પ્રોગ્રામ (લેવલ 6.0) શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ થી વિશિષ્ટ ગુણવત્તાના ધોરણો સાથે લાગુ કરવાનું રહેશે અને આ ધોરણો મુજબ જ ચોથા વર્ષમાં પ્રવેશ આપવાનો રહેશે.

2. ક્રેડિટનું વિતરણ અને ચાર વર્ષના ડિગ્રી પ્રોગ્રામમાં અભ્યાસક્રમોની પસંદગી:

2.1. મેજર ડિસિપ્લિન કોર્સિસ -વિદ્યાશાખાને લગતો મુખ્ય કોર્સ (વિવિધ મેજર ઈલેક્ટીવ્સ)

મેજર ડિસિપ્લિન/વિદ્યાશાખાએ મુખ્ય (કોર) પ્રભુત્વ ધરાવતા વિષયો છે અને તે ડિસિપ્લિનમાં ડિગ્રી એનાયત કરવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓએ મેજર ડિસિપ્લિનમાં, કોર વિષયો સાથે નિર્ધારિત ત્રણ વર્ષની ક્રેડિટના ૫૦% (કુલ ક્રેડિટના ૫૦% જેટલી) મેળવવી આવશ્યક છે. વિદ્યાર્થીઓએ અભ્યાસક્રમ/કોર્સના સમૂહ (બાસ્કેટ)માંથી પોતાની પસંદગી પ્રમાણે અભ્યાસક્રમો પસંદ કરવાના રહેશે. મેજર અભ્યાસક્રમોના વિષયો (પેપર્સ)ની સંખ્યા દરેક સેમેસ્ટરમાં અલગ અલગ હોઈ શકે છે. ઈન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ અને વ્યાવસાયિક એજ્યુકેશનએ મેજર (કોર) અભ્યાસક્રમોનો ભાગ હોઈ શકે છે.

ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ UGCના કરિક્યુલમ ફ્રેમવર્ક મુજબ અભ્યાસક્રમનું કોર્સિંગ અને લેવલિંગ/સ્તર નક્કી કરી શકે છે.

એક (સિંગલ) અને બે (ડબલ) મેજર વિષયો અંગે

I) એક મુખ્ય વિષય સાથે સ્નાતક અભ્યાસક્રમ: સિંગલ મેજર ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરવા માટે ૩-વર્ષ/૪-વર્ષની સ્નાતકની ડિગ્રી માટે એક વિદ્યાર્થીને મેજર ડિસિપ્લિનમાંથી કુલ ક્રેડિટની ઓછામાં ઓછી ૫૦% ક્રેડિટ (૬૬ ક્રેડિટ) મેળવવાની રહેશે.

II) બે મુખ્ય વિષય સાથે સ્નાતક અભ્યાસક્રમ: ડબલ મેજર ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરવા માટે ૩-વર્ષ/૪-વર્ષની સ્નાતકની ડિગ્રી માટે એક વિદ્યાર્થીએ બીજા મેજર ડિસિપ્લિનમાંથી કુલ ક્રેડિટની ઓછામાં ઓછી ૪૦% ક્રેડિટ (૫૩ ક્રેડિટ) મેળવવાની રહેશે. ટૂંકમાં, વિદ્યાર્થી ક્ષમતા અનુસાર બે મેજર (કોર) વિષયો રાખી શકશે.

2.2. માઇનર ડિસિપ્લિન કોર્સ (ઓપન, ડોમેન સ્પેસિફિક, જીનેરીક-ઇલેક્ટીવ્સ)

મેજર ડિસિપ્લિનને લગતો અથવા તે સિવાયનો માઇનર ડિસિપ્લિન, જે મેજર ડિસિપ્લિન અભ્યાસક્રમને સંલગ્ન હોય તેવો વ્યાપક સમજણ આપતો અભ્યાસક્રમ છે. તેમાં ઓપન, જીનેરીક-ઇલેક્ટીવ્સ પણ વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી માટે રાખવાના રહેશે. તે વિદ્યાર્થીઓને સંબંધિત મેજર ડિસિપ્લિન ઉપરાંત પોતાની પસંદગી મુજબના વિષયોમાં વ્યાપક જ્ઞાન મેળવવામાં મદદ કરે છે.

- માઇનર વિષયો વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી અનુસાર સમાન અથવા અલગ વિદ્યાશાખામાંથી પણ હોઈ શકે છે. ઓપન એન્ડ ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ(ODL) અભ્યાસક્રમોમાંથી પણ વિદ્યાર્થી તે વિષયોની પસંદગી પોતાની અભિરુચિ/જરૂરિયાત અનુસાર કરી શકશે.
- ૩ વર્ષની સ્નાતક ડિગ્રી પ્રોગ્રામ માટે માઇનર વિષયની ૨૪ ક્રેડિટ અને ચાર વર્ષના સ્નાતક ડિગ્રી પ્રોગ્રામ માટે ૩૨ ક્રેડિટ રહેશે.
- ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ UGCના કરિક્યુલમ ફ્રેમવર્ક મુજબ અભ્યાસક્રમનું કોર્સિંગ અને લેવલિંગ/સ્તર નક્કી કરી શકે છે.

2.3. ઈન્ટરડિસિપ્લીનરી / મલ્ટીડિસિપ્લીનરી/ સંલગ્ન- કોર્સિસ:

આ મેજર ડિસિપ્લિન્સ(મુખ્ય અભ્યાસક્રમો)ની સાથે અનુબંધ થઈ શકે તેવા કોર્સિસ છે, જે વિદ્યાર્થીઓને સંબંધિત અભ્યાસક્રમો અથવા અન્ય કોઈપણ સ્વતંત્ર અભ્યાસક્રમમાં પસંદગી મુજબ મુખ્ય યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરવામાં મદદ કરે છે. આ કોર્સિસ મેજર ડિસિપ્લિન અથવા અન્ય ડિસિપ્લિનના હોઈ શકે છે. વિદ્યાર્થી પાસે ઉપલબ્ધ કોર્સ બાસ્કેટ(વિવિધ અભ્યાસક્રમોના સમૂહ)માંથી અથવા વિદ્યાર્થીની પસંદગીની સંસ્થા(HEIs)માંથી તે કોર્સ પસંદ કરવાનો વિકલ્પ રહેશે. મલ્ટીડિસિપ્લીનરી/ ઈન્ટરડિસિપ્લીનરી/ સંલગ્ન-અભ્યાસક્રમો માટે ત્રણ વર્ષમાં ૧૨ ક્રેડિટ ફાળવવામાં આવશે. આથી વિદ્યાર્થીઓને વ્યાપક વિષયો/અભ્યાસક્રમો પસંદ કરવાની તકો ઉપલબ્ધ થાય. વિષયો/અભ્યાસક્રમોની સીમિત પસંદગીના જૂના માળખામાં આ મુજબ તમામ યુનિવર્સિટીઓએ ફેરફાર કરવાનો રહેશે.

2.4. ક્ષમતા વિકાસ પાઠ્યક્રમ (AEC)

ભાષા અને સંચાર કૌશલ્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરતી આધુનિક ભારતીય ભાષા અને અંગ્રેજી ભાષામાં ક્ષમતા હાંસલ કરવા વિદ્યાર્થીઓને કોર્સિસ ઓફર કરવામાં આવશે. તે મેજર સંબંધિત કોર્સ પણ હોઈ શકે છે. AEC ને કુલ ક્રેડિટના ૧૦ ક્રેડિટ ફાળવવામાં આવશે. ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા વિવિધ અભ્યાસક્રમોના માન્ય વિશાળ બાસ્કેટમાંથી કોર્સ ઓફર કરવાના રહેશે.

2.5. કૌશલ્ય વિકાસ પાઠ્યક્રમ (SEC)

તેનો ઉદ્દેશ્ય વિદ્યાર્થીઓની રોજગાર ક્ષમતાને વધારવા માટે વ્યવહારુ કૌશલ્યો, એમ્બેડેડ ઇન્ટર્નશિપ, હેન્ડ્સ ઓન ટ્રેનીંગ, સોફ્ટ સ્કિલ્સ, લાઈફ સ્કિલ્સ વગેરે જેવા માન્ય ઓનલાઈન કોર્સિસ આપવાનો છે, જેમાં નવી વિકસતી ટેકનોલોજીની જરૂરિયાત મુજબના કોર્સ પણ દાખલ થઈ શકે છે.

SEC માટે ૧૦ ક્રેડિટ ફાળવવામાં આવશે. ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા વિવિધ અભ્યાસક્રમોના માન્ય બાસ્કેટમાંથી કોર્સીસ ઓફર કરવાના રહેશે.

2.6. મૂલ્ય વર્ધન પાઠ્યક્રમ (VAC)

આ કોર્સનો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય સાથે સમકાલીન ભારતનું જ્ઞાન અને સમજ પ્રાપ્ત કરવા અને તેનું પ્રદર્શન કરવા સક્ષમ બનાવવાનો છે. કોર્સમાં પર્યાવરણ વિજ્ઞાન, જાહેર સ્વાસ્થ્ય, રિન્યુએબલ એનર્જી એન્ડ એનર્જી હાર્વેસ્ટિંગ, યોગ શિક્ષણ, માનવ મૂલ્યો, હેલ્થ એન્ડ વેલનેસ, સ્પોર્ટ્સ અને ફિટનેસ, સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ; ઇન્ટરપર્સનલ સ્કિલ્સ, ક્રિટીકલ-લોજીકલ થિન્કિંગ, વક્તવ્ય, યાદશક્તિ વધારતા; NSS, NCC અને ફાઇન/ એપ્લાઇડ/ વિઝ્યુઅલ/ પરફોર્મિંગ આર્ટ્સ/ ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી વગેરે જેવા અનેકવિધ નવા વિષયોનો પણ સમાવેશ થઈ શકે છે. VAC માટે કુલ ક્રેડિટના ૦૮ ક્રેડિટ ફાળવવામાં આવશે. વિદ્યાર્થી પાસે ઉપલબ્ધ કોર્સ બાસ્કેટમાંથી (માન્ય ઓનલાઇન, અભ્યાસક્રમો સહિતના) સ્વતંત્ર રીતે કોર્સ પસંદ કરવાનો વિકલ્પ રહેશે.

2.7. મેજર સબ્જેક્ટ, કો-કરીક્યુલર કોર્સીસ અને સંશોધન પ્રોજેક્ટને અનુરૂપ સમર ઇન્ટર્નશિપ / ફીલ્ડ પ્રોજેક્ટ્સ / એપ્રેન્ટિસશિપ / કોમ્યુનિટી એન્ગેજમેન્ટ એન્ડ સર્વિસ.

- યુનિવર્સિટીઓ વિદ્યાર્થીઓને ઉનાળાના વેકેશનમાં મેજર સંબંધિત NSQF નિર્ધારિત અભ્યાસક્રમને અનુરૂપ ઇન્ટર્નશિપ/એપ્રેન્ટિસશિપ ફરજિયાત ઓફર કરશે. જે ત્રણ/ચાર વર્ષના ડિગ્રી પ્રોગ્રામના પ્રથમ અને બીજા વર્ષમાં એક્ઝીટ માટે ફરજિયાત રહેશે. જે બજારમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૂલ્ય વધારશે.
- પહેલા અને બીજા વર્ષમાં મુખ્ય વિષયને અનુરૂપ ફિલ્ડ પ્રોજેક્ટ્સ/ કોમ્યુનિટી એન્ગેજમેન્ટ એન્ડ સર્વિસ ઓફર કરવાના રહેશે છે. જે તેના જ્ઞાન, કૌશલ્ય સાથે અનેક ક્ષેત્રોમાં નોકરીની તકો પૂરી પાડશે. જે અન્વયે દરેક યુનિવર્સિટીઓ/શૈક્ષણિક સંસ્થાઓએ વિવિધ માન્ય ટ્રેનિંગ સેન્ટરો સાથે સંકલન/એમ.ઓ.યુ. કરવાના રહેશે.

2.8. રિસર્ચ પ્રોજેક્ટ/ડિઝર્ટેશન:

- પ્રથમ છ સેમેસ્ટરમાં ઓછામાં ઓછા સરેરાશ ૭૫% માર્ક્સ તથા યુનિવર્સિટીએ નક્કી કરેલ અન્ય ધોરણો ધરાવતા અને સ્નાતક કક્ષાએ રીસર્ચ કરવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓને ઓફર કરવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ ચોથા વર્ષમાં રીસર્ચ સ્ટ્રીમ(સંશોધન પ્રવાહ) પસંદ કરી શકે છે. આ બાબતની વધુ સ્પષ્ટતા સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP)માં કરવામાં આવશે.
- રિસર્ચ પ્રોજેક્ટ/ડિઝર્ટેશન માટે ૧૨ ક્રેડિટ મુખ્ય કોર્સ સાથે રાખવામાં આવશે.
- ચાર વર્ષના અંતે ૧૨ ક્રેડિટ મેળવનાર વિદ્યાર્થીને જ રીસર્ચ/ડિઝર્ટેશન દ્વારા રીસર્ચ વિથ ઓનર્સની ડિગ્રી આપવામાં આવશે.

મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને એક્ઝીટના વિકલ્પો સાથે ત્રણ/ચાર વર્ષના ઓનર્સ/ ઓનર્સ વિથ રીસર્ચના અભ્યાસક્રમ માટેના

ક્રેડિટનું વિવરણ ફેમવર્ક:

NCrF ક્રેડિટ લેવલ	સત્ર	મેજર (કોર)	માઇનર (ઇલેક્ટિવ)	મલ્ટી/ ઇન્ટરડીસી પ્લીનરી	AEC	SEC/ ઇન્ટર્ન શિપ	VAC/ IKS	RP/ OJT	પ્રતિ સેમેસ્ટર કુલ ક્રેડિટ	લાયકાત/ સર્ટીફિકેટ
૪.૫ પ્રથમ વર્ષ	I	૮	૪	૪	૨	૨ (SEC)	૨ (IKS)	-	૨૨	UG સર્ટીફિકેટ
	II	૮	૪	૪	૨	૨ (SEC)	૨ (VAC)	-	૨૨	
૧-વર્ષના કુલ ક્રેડિટ		૧૬	૮	૮	૪	૪	૪	-	૪૪	

એક્ઝીટ ૧: મેજર કોર્સમાં ૪૪ ક્રેડિટ તથા મુખ્ય (કોર) સ્પેસિફિક NSQF કોર્સમાં સમર ઇન્ટર્નશિપની વધારાની ૦૪ ક્રેડિટ સાથે UG સર્ટીફિકેટ એનાયત કરવું અથવા મેજર અને માઇનર કોર્સ સાથે આગામી NCrF ક્રેડિટ લેવલ(દ્વિતિય વર્ષ) સાથે ડીગ્રી ચાલુ રાખી શકાય.

૫.૦ દ્વિતિય વર્ષ	III	૧૨	-	૪	૨	૨ (SEC)	૨ (IKS)	-	૨૨	UG ડિપ્લોમાં
	IV	૧૨	૪	-	૨	૨ (SEC)	૨ (VAC)	-	૨૨	
૨-વર્ષના કુલ ક્રેડિટ		૪૦	૧૨	૧૨	૮	૮	૮	-	૮૮	

એક્ઝીટ ૨: મેજર કોર્સમાં ૮૮ ક્રેડિટ તથા મુખ્ય (કોર) સ્પેસિફિક NSQF કોર્સમાં સમર ઇન્ટર્નશિપની વધારાની ૦૪ ક્રેડિટ સાથે UG ડિપ્લોમા એનાયત કરવું અથવા મેજર અને માઇનર કોર્સ સાથે આગામી NCrF ક્રેડિટ લેવલ(તૃતીય વર્ષ) સાથે ડીગ્રી ચાલુ રાખી શકાય.

૫.૫ તૃતીય વર્ષ	V	૧૨	૮	-	-	૨ (SEC)	-	-	૨૨	UG ડિગ્રી
	VI	૧૨	૪	-	૨	૪ (ઇન્ટર્ન શિપ)	-	-	૨૨	
૩-વર્ષના કુલ ક્રેડિટ		૬૪	૨૪	૧૨	૧૦	૧૪	૮	-	૧૩૨	

મેજર કોર્સમાં ૧૩૨ ક્રેડિટ્સ તથા સમાન કોર્સમાં ઇન્ટર્નશિપ સાથે UG ડિગ્રી એનાયત કરવી અથવા મેજર અને માઇનર કોર્સ સાથે આગામી NCrF ક્રેડિટ લેવલ (ચતુર્થ વર્ષ) માટે ડીગ્રી ચાલુ રાખી શકાય.

ક્ર.સં.	VII	૧૨	૪	-	-	-	-	૬(OJT)	૨૨	UG ઓનર્સ ડિગ્રી
	VIII	૧૨	૪	-	-	-	-	૬(OJT)	૨૨	
૪-વર્ષના કુલ ક્રેડિટ		૮૮	૩૨	૧૨	૧૦	૧૪	૮	૧૨	૧૭૬	
મેજર કોર્સમાં કુલ ૧૭૬ ક્રેડિટસ સાથે UG ઓનર્સ ડિગ્રી એનાયત કરવી										
ક્ર.સં.	VII	૧૨	૪	-	-	-	-	૬(RP)	૨૨	UG ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ ડિગ્રી
	VIII	૧૨	૪	-	-	-	-	૬(RP)	૨૨	
૪-વર્ષના કુલ ક્રેડિટ		૮૮	૩૨	૧૨	૧૦	૧૪	૮	૧૨	૧૭૬	
મેજર કોર્સમાં કુલ ૧૭૬ ક્રેડિટસ સાથે UG ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ ડિગ્રી એનાયત કરવી.										

સંક્ષેપ:

AEC (એબિલિટી એન્હાન્સમેન્ટ કોર્સ); IKS (ઇન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ); NCrf (નેશનલ ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક); NSS (નેશનલ સર્વિસ સ્કીમ); NCC (નેશનલ કેડેટ કોર્સ); NSQF (નેશનલ સ્કિલ્સ ક્વોલિફિકેશન ફ્રેમવર્ક); OJT (ઓન-ધ-જોબ ટ્રેનિંગ); SEC (સ્કીલ એન્હાન્સમેન્ટ કોર્સ); RP (રીસર્ચ પ્રોજેક્ટ); VAC (વેલ્યુ એડેડ કોર્સ)

નોંધ:

૧. છઠ્ઠા સેમેસ્ટરમાં ઇન્ટર્નશિપ મેજર અભ્યાસક્રમનો અચૂક ભાગ રહેશે, તેથી ઇન્ટર્નશિપ માટે ફાળવેલ ક્રેડિટ મેજર અભ્યાસક્રમના કુલ ક્રેડિટમાં ગણવામાં આવશે.
૨. રીસર્ચ ન કરી રહેલા વિદ્યાર્થીઓ, ઓનર્સના સાતમા અને આઠમાં સેમેસ્ટરમાં OJT (ઓન-ધ જોબ ટ્રેનિંગ) અથવા રીસર્ચ પ્રોજેક્ટના બદલામાં ૧૨ ક્રેડિટના મેજર/માઇનરના ૩ કોર્સ કરશે. જેનાથી વિદ્યાર્થીઓને ઓનર્સ ડિગ્રી એનાયત થશે.
૩. મેજર/માઇનર/મલ્ટિડિસિપ્લિનરીમાં દરેક કોર્સ(વિષય) સાથે સંરક્ષિત ૦૪ ક્રેડિટ રાખવાની રહેશે.

ત્રીજા અને ચોથા વર્ષમાં ક્રેડિટની ગણતરી નીચે મુજબ રહેશે

વર્ષ	મેજર (કોર)	માઇનર (ઇલેક્ટિવ)	મલ્ટી/ ઇન્ટર ડીસીપ્લિનરી	AEC	SEC	VAC/ IKS	Research Project/ On-the-Job Training	પ્રતિ સેમેસ્ટર સંચિત કુલ ક્રેડિટ
ત્રીજું	૬૪+૪ (ઇન્ટર્નશિપ) =૬૮	૨૪	૧૨	૧૦	૧૦	૮	-	૧૩૨
ચોથું	૮૮+૪ (ઇન્ટર્નશિપ) =૯૨	૩૨	૧૨	૧૦	૧૦	૮	૧૨	૧૭૬

3. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી (IKS- ઇન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ) પર અભ્યાસક્રમો

- 3.1 UGC દ્વારા IKS માટેની માર્ગદર્શિકા (ઉચ્ચ શિક્ષણ અભ્યાસક્રમમાં ભારતીય જ્ઞાનનો સમાવેશ કરવા માટેની માર્ગદર્શિકા- માર્ચ, ૨૦૨૩માં તેમજ ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી પર ફેકલ્ટીની તાલીમ માટેની માર્ગદર્શિકા- ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩માં) બહાર પાડવામાં આવેલ છે. ગુજરાત રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓએ આ બંને ગાઈડલાઈન્સનું યુસ્તપણે પાલન કરવાનું રહે છે.
- 3.2 IKS એ તમામ વિદ્યાશાખાઓ માટે UG કોર્સના અભ્યાસક્રમનો એક અભિન્ન ભાગ હશે અને ચાર વર્ષના UG પ્રોગ્રામમાં નોંધાયેલા તમામ વિદ્યાર્થીઓને IKSમાં પૂરતી સંખ્યામાં અભ્યાસક્રમો લેવા પ્રોત્સાહિત કરવાના રહેશે. યુનિવર્સિટીઓએ આવા વિવિધ વિષયોનું વિસ્તૃત સમૂહ (બાસ્કેટ) બનાવવાનું રહેશે.
- 3.3 તમામ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓએ UGC દ્વારા માર્ચ-૨૦૨૩માં પ્રસિદ્ધ થયેલ IKS સંબંધિત માર્ગદર્શિકાને યુસ્તરીતે અનુસરવાની રહેશે. ત્રણ/ચાર વર્ષના ડીગ્રી પ્રોગ્રામમાં ફાળવવામાં આવેલ કુલ ક્રેડિટના ૫%(એટલે કે ૮.૮ ક્રેડિટ) IKSને ફાળવવાની રહેશે. જેમાંથી ૫૦% (એટલે કે ૪.૪ ક્રેડિટ) મેજર ડિસીપ્લીનને સંબંધિત રહેશે. બાકીની ૫૦% ક્રેડિટ (૪.૪ ક્રેડિટ) બહુશાખાકિય વિષયોને ફાળવાવાની રહેશે.

4. મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને મલ્ટીપલ એક્ઝિટ (ME & ME) માટે માર્ગ નક્કી કરવા અંગે:

સર્ટિફિકેટ, ડિપ્લોમા અને ડીગ્રી મેળવવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીને તેના શૈક્ષણિક માર્ગને પસંદ કરવા માટે ઉચ્ચ શિક્ષણમાં ફ્લેક્સિબીલિટી હોવી જરૂરી છે. મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને એક્ઝિટ પોઈન્ટ્સ (ME & ME) ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ(HEIs)માં ઓફર કરવામાં આવતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોમાં સીમિત વિકલ્પોને દૂર કરશે અને વિદ્યાર્થીઓ માટે, અભ્યાસક્રમોના વિશાળ પૂલમાંથી તેમની પસંદગીના વિવિધ વિષયો પસંદ કરવા અને શિખવા માટે નવી શક્યતાઓ ઊભી કરશે. વધુમાં, આ બાબત વિદ્યાર્થીઓની વિઘ્નરહિત ગતિશિલતાનો માર્ગ એક જ યુનિવર્સિટી/ડીગ્રી આપતી HEIs (ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ)માં અથવા વિવિધ યુનિવર્સિટીઓ વચ્ચે ક્રેડિટ માન્યતા, ક્રેડિટ સંચય, ક્રેડિટ ટ્રાન્સફર અને ક્રેડિટ રીડમ્પ્શન પદ્ધતિ દ્વારા શક્ય બનાવશે.

❖ ચાર વર્ષના સમયગાળા માટેની સ્નાતક ડિગ્રીના અભ્યાસક્રમ માટે, સંલવિત મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને મલ્ટીપલ એક્ઝિટના વિકલ્પો નીચે મુજબ છે:

- 4.1. વોકેશનલ અથવા પ્રોફેશનલ ક્ષેત્રો સહિત કોઈ ડિસીપ્લીન અથવા ક્ષેત્રમાં UG સર્ટીફિકેટ પ્રોગ્રામના એક વર્ષના પ્રાપ્ત કરેલ ૪૪ ક્રેડિટ્સ સહિત, વિદ્યાર્થીએ ઉનાળાના વેકેશન દરમિયાન ઓફર કરવામાં આવતા કાર્ય આધારિત વોકેશનલ સ્કિલ કોર્સ અથવા ઇન્ટર્નશિપ/એપ્રેન્ટિસશીપ (એક્ઝીટ કોર્સિસ) માં ૦૪ વધારાની ક્રેડિટ મેળવવાની રહેશે. UGCના ધોરણો મુજબ વિદ્યાર્થી માન્ય ODL અભ્યાસક્રમોમાંથી નિશ્ચિત પ્રમાણમાં (૪૦ %) ક્રેડિટ પણ એકઠી કરી શકે છે.

- 4.2. વોકેશનલ અથવા પ્રોફેશનલ ક્ષેત્રો સહિત કોઈ ડિસીપ્લીન અથવા ક્ષેત્રમાં UG ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામના બે વર્ષના પ્રાપ્ત કરેલ ૮૮ ક્રેડિટ્સ સહિત, વિદ્યાર્થીએ ઉનાળાના વેકેશન દરમિયાન ઓફર કરવામાં આવતા કાર્ય આધારિત વોકેશનલ સ્કિલ કોર્સ અથવા ઇન્ટર્નશિપ/એપ્રેન્ટિસશીપ (એક્ઝીટ કોર્સિસ) માં ૦૪ વધારાની ક્રેડિટ મેળવવાની રહેશે. આ ક્રેડિટ તેમના કૌશલ્યમાં વધારો કરી રોજગાર કુશળતા અપાવશે.
- 4.3. સંબંધિત અભ્યાસક્રમમાં ૧૩૨ ક્રેડિટ્સ પ્રાપ્ત કર્યા પછી ત્રણ વર્ષ અભ્યાસક્રમની UG બેચલર્સ(સ્નાતક) ડિગ્રી આપવામાં આવશે.
- 4.4. બીજા, ચોથા અને છઠ્ઠા સેમેસ્ટરના અંતે વિદ્યાર્થીને અનુક્રમે UG સર્ટીફિકેટ, UG ડિપ્લોમા અને UG બેચલર્સની ડીગ્રી સાથે એક્ઝિટ વિકલ્પ પ્રદાન કરવામાં આવશે. ચોથા વર્ષમાં, યુજી પ્રોગ્રામના તમામ આઠ સેમેસ્ટર સતત અથવા એક્ઝિટ અથવા રિ-એન્ટ્રી વિકલ્પો સાથે સફળતાપૂર્વક ૧૭૬ ક્રેડિટ સહિત પૂર્ણ કર્યા પછી, વિદ્યાર્થીઓને UG બેચલર્સ ડિગ્રી (ઓનર્સ/ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ) પ્રાપ્ત થશે.
- 4.5. ચાર વર્ષની UG ડિગ્રી (ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ): પ્રથમ છ સેમેસ્ટરમાં કુલ ૭૫% કે તેથી વધુ ગુણ મેળવનારા તથા અન્ય નક્કી થયેલ ધોરણો મુજબ વિદ્યાર્થીઓ પાસે ચોથા વર્ષમાં રિચર્ચ સ્ટ્રીમ પસંદ કરવાનો વિકલ્પ રહેશે. વિદ્યાર્થીઓએ ૧૨ ક્રેડિટના વેઇટેજ સાથે સંબંધિત ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના માર્ગદર્શન હેઠળ રિચર્ચ પ્રોજેક્ટ કરવાનો રહેશે. ચોથા વર્ષની ડીગ્રી પછી વિદ્યાર્થીને એક વર્ષના P.G. અભ્યાસક્રમનો વિકલ્પ આપવાનો રહેશે.
- 4.6. રી-એન્ટ્રી અથવા લેટરલ એન્ટ્રી: વિદ્યાર્થી જે પ્રોગ્રામ/અભ્યાસના કોઈપણ સ્તરે બહાર નીકળવાનું (એક્ઝિટ) પસંદ કરી રહ્યા છે. તેઓને તે પ્રોગ્રામમાં ફરીથી દાખલ થવા માટે હવેથી ઘણી સુગમતા રહેશે. વિદ્યાર્થી એક્ઝીટ થયાના ત્રણ વર્ષની અંદર, એક જ અથવા જુદી જુદી ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં ફરીથી પ્રવેશ મેળવીને દાખલ થઈ(રી-એન્ટ્રી કરી) શકે છે. પ્રથમ વર્ષ UG પ્રોગ્રામમાં પ્રવેશની તારીખથી સાત(૭) વર્ષની નિર્ધારિત મહત્તમ અવધિમાં ડિગ્રી પ્રોગ્રામ પૂર્ણ કરી શકે છે.
- 4.7. આંતર યુનિવર્સિટી સ્થળાંતર: ગુજરાત રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓએ એક સંસ્થા/કોલેજમાંથી બીજી સંસ્થામાં તેમજ એક યુનિવર્સિટીમાંથી બીજી યુનિવર્સિટીમાં વિદ્યાર્થીની ફેરબદલી(ટ્રાન્સફર) માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા જાહેર થનાર સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસીજર(SOP) મુજબ કાર્યવાહી કરવાની રહેશે. ફેરબદલીના જરૂરી માપદંડો સંતોષાયા બાદ વિદ્યાર્થીને ફેરબદલી (ટ્રાન્સફર) બાબતે કોઈ તકલીફ ન થાય તે સુનિશ્ચિત કરવાની સંપૂર્ણ જવાબદારી દરેક યુનિવર્સિટીની રહેશે.
- 4.8. ગુજરાત રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓએ પોતાની કઈ સંસ્થાઓ દ્વારા ચોથા વર્ષનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓને ઓફર કરી શકશે, તે માટે પાત્રતાના માપદંડો (ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સુવિધા, શૈક્ષણિક સંસાધનો અને અન્ય જરૂરિયાતો) સરકારની SOPની સૂચનાઓને ધ્યાને રાખીને તૈયાર અને જાહેર કરવાના રહેશે.
- 4.9. "ત્રણ વર્ષના યુજી પ્રોગ્રામ્સ" ઓફર કરતી સંસ્થાઓએ યુનિવર્સિટી પાસેથી જરૂરી લેખિત પરવાનગી લઈને ચોથું વર્ષ શરૂ કરવાનું રહેશે. સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસીજર (SOP)માં

સૂચવવામાં આવનાર માપદંડો પરિપૂર્ણ થયા પછી જ, ચોથા વર્ષને શરૂ કરવાની મંજૂરી યુનિવર્સિટીએ આપવાની રહેશે..

- 4.10. UGCના નિયમો મુજબ UG પ્રોગ્રામના પ્રથમ અને દ્વિતીય વર્ષ પછી વિદ્યાર્થી ઈચ્છાનુસાર એકઝીટ થઈ શકે છે. જે સંદર્ભે યુનિવર્સિટીએ વિદ્યાર્થીઓને સુવિધારૂપ થવા એકઝીટ કોર્સ સંદર્ભે જરૂરી વિષયોનો સમૂહ અને તે સંદર્ભની SOP તૈયાર કરવાની રહે છે.
- 4.11. યુનિવર્સિટીઓએ UGC દ્વારા જાહેર કરાયેલ UG પ્રોગ્રામ (C & C F) ની માર્ગદર્શિકા મુજબ મલ્ટિડિસિપ્લિનરી અભ્યાસક્રમો, ક્ષમતા વૃદ્ધિ (Ability Enhancement) અભ્યાસક્રમો, કૌશલ્ય વૃદ્ધિ(Skill Enhancement) અભ્યાસક્રમો, મૂલ્ય વૃદ્ધિ (Value added), માન્ય ODL અભ્યાસક્રમો વગેરેની શ્રેણી હેઠળ ઓફર કરવામાં આવનાર વિષયોના વિસ્તૃત અલગ-અલગ સમૂહ (બાસ્કેટ) અચૂક તૈયાર કરવાના રહેશે. યુનિવર્સિટીઓએ સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે કે અહીં ઉલ્લેખિત શ્રેણીઓ હેઠળ વિષયોના સમૂહમાં કેટેગરી પ્રમાણે ગાઈડલાઇન્સ મુજબ વિદ્યાર્થીની પસંદગીઓને યોગ્ય ન્યાય આપતા હોય, તેમજ NEP-૨૦૨૦ના મૂળભૂત હેતુનું ઉલ્લંઘન ન થતું હોય.

5. એકેડેમિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ્સ (ABC) ની પદ્ધતિ:

- 5.1. તમામ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓએ એકેડેમિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ્સ (ABC)ની ગાઈડલાઇન મુજબ રજીસ્ટ્રેશન સહીત તમામ કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવાની રહેશે. એકેડેમિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ્સ (ABC) એ MOE/UGC દ્વારા સ્થાપિત અને સંચાલિત ડિજિટલ/વર્ચ્યુઅલ/ઓનલાઇન એન્ટિટી તરીકે ઓળખાતી શૈક્ષણિક સેવા પદ્ધતિ છે. જે તેમના જ્ઞાન, ક્ષમતાઓ અને કૌશલ્યો વધારવા માટે વિવિધ માન્ય સંસ્થાઓ, માન્ય ODL અને અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી વિતરિત અને વિસ્તૃત ટીચિંગ-લર્નિંગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ક્રેડિટ રેકગ્નિશન, ક્રેડિટ એક્યુમ્યુલેશન, ક્રેડિટ ટ્રાન્સફર અને ક્રેડિટ રિડેમ્પશનની સિસ્ટમ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને તેના શૈક્ષણિક ખાતાધારકો(એકેડેમિક એકાઉન્ટ હોલ્ડર) બનવા અને ડિગ્રી આપતી ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ વચ્ચે અવિરત વિદ્યાર્થી ગતિશીલતા માટેનો માર્ગ મોકળો કરે છે.
- 5.2. ABC ની સ્થાપના "નેશનલ એકેડેમિક ડિપોઝિટરી" (NAD) ની તર્જ પર સ્પેશિયલ પર્પઝ વ્હીકલ (SPV) તરીકે કરવામાં આવશે. તેની પાસે ABCની તમામ વિગતો, ઉચ્ચ શિક્ષણના તમામ હિતધારકોના ઉપયોગ માટે ઓપરેશનલ મિકેનિઝમ પ્રદાન કરતી ગતિશીલ વેબસાઇટ હશે.
- 5.3. રાજ્યની તમામ સરકારી/ખાનગી યુનિવર્સિટીઓએ અને ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓએ ગુજરાતના વિદ્યાર્થીઓની સુવિધા માટે NAD અને ABC દ્વારા સમયાંતરે બહાર પાડવામાં આવતી તમામ સૂચનાઓ અને માર્ગદર્શિકાનું ફરજિયાતપણે પાલન કરવાનું રહેશે.
- 5.4. વિદ્યાર્થી દ્વારા મેળવેલી તમામ ક્રેડિટ્સ ABCમાં તેના સંબંધિત ખાતામાં જમા કરવામાં આવશે અને UGC દ્વારા નિર્ધારિત સમયગાળા માટે અથવા તેને રિડીમ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી માન્ય રહેશે.

6. પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ્સ પદ્ધતિ:

- 6.1. હાલમાં ત્રણ વર્ષના ડીગ્રી પ્રોગ્રામમાં અભ્યાસ કરી રહેલા વિદ્યાર્થીઓ માટે યુનિવર્સિટીએ ત્રણ વર્ષનો ડીગ્રી પ્રોગ્રામ ચાલુ રાખવાનો રહે છે. ત્રણ વર્ષની ડીગ્રી મેળવ્યા બાદ હાલના માળખા અનુસાર વિદ્યાર્થીઓ બે વર્ષના માસ્ટર પ્રોગ્રામ (અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ)માં પ્રવેશ માટે હકદાર રહેશે.
- 6.2. સંપૂર્ણ રીતે સંશોધન માટે સમર્પિત બીજા વર્ષ સાથેનો બે વર્ષનો માસ્ટર પ્રોગ્રામ, રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા ત્રણ વર્ષનો સ્નાતક કાર્યક્રમ પૂર્ણ કરનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭થી UGC દ્વારા સમયાંતરે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવનાર માર્ગદર્શિકા મુજબ તૈયાર અને લાગુ કરવાનો રહેશે.
- 6.3. ઓનર્સ/ ઓનર્સ વિથ રીસર્ચ સાથે ચાર વર્ષનો સ્નાતક અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરી રહેલા વિદ્યાર્થીઓ માટે UGC દ્વારા સમયાંતરે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવનાર માર્ગદર્શિકાઓ મુજબનો એક વર્ષનો અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૭-૨૮થી રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓએ શરૂ કરવાનો રહેશે.

7. ઓપન એન્ડ ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ (ODL):

- 7.1. જે વિદ્યાર્થીઓ વૈકલ્પિક લર્નિંગ માધ્યમો જેવા કે ઓપન ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ (ODL), ઓનલાઇન લર્નિંગ, અને હાઇબ્રિડ મોડસ ઓફ લર્નિંગ દ્વારા શિક્ષણ મેળવવા ઈચ્છે છે તેવા વિદ્યાર્થીઓને તમામ યુનિવર્સિટીઓએ જરૂરી અનુકૂળતા કરી આપવા માટે વૈકલ્પિક લર્નિંગ માધ્યમો માટેની સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP) તૈયાર કરવાની રહેશે.
- 7.2. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ વિદ્યાર્થીઓને ક્રેડિટ મેળવવા માટે ઓનલાઇન (SWAYAM: www.swayam.gov.in) અથવા સક્ષમ સંસ્થા દ્વારા સમયાંતરે મંજૂર કરાયેલ અન્ય ઓનલાઇન શૈક્ષણિક પ્લેટફોર્મના વિકલ્પોની પણ મંજૂરી આપે છે.
- 7.3. UGCની ગાઈડલાઈન્સ મુજબ વિદ્યાર્થીઓએ પસંદ કરેલ મેજર, માઇનર, મલ્ટીડિસીપ્લિનરી, AEC, VAC, SEC અને અન્ય અભ્યાસક્રમોમાંથી સર્ટીફિકેટ/ ડિપ્લોમા/ ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરવા માટે જરૂરી કુલ ક્રેડિટના ૪૦ ટકા સુધીના ક્રેડિટ ODL/ઓનલાઇન માધ્યમથી પણ મેળવી શકે છે. આ બાબતે યુનિવર્સિટીઓએ જરૂરી વ્યવસ્થા કરવાની રહેશે.

8. ઇન્સ્ટીટ્યુશનલ ડેવલોપમેન્ટ પ્લાન (IDP)

- 8.1. UGC દ્વારા ૨૦૨૨માં જારી કરાયેલ “ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ (HEIs) માટે ઇન્સ્ટીટ્યુશનલ ડેવલોપમેન્ટ પ્લાન (IDP)ના ડ્રાફ્ટ” મુજબ રાજ્યની તમામ ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ (HEIs) તેમના ઇન્સ્ટીટ્યુશનલ ડેવલોપમેન્ટ પ્લાન (IDP) ફરજિયાતપણે તૈયાર કરશે, અને શિક્ષણ વિભાગને મોકલશે.
- 8.2. પાંચ વર્ષનો ઇન્સ્ટીટ્યુશનલ ડેવલોપમેન્ટ પ્લાન(IDP) એ માનવ સંસાધનની જરૂરિયાતો જેવી કે ફેકલ્ટી અને શૈક્ષણિક સ્ટાફ, ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ, ICT-સંબંધિત ટેકનોલોજીની જરૂરિયાતો, લર્નિંગ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર જેમ કે લેબોરેટરીઓ, લાઇબ્રેરીઓ, સ્ટુડન્ટ-સપોર્ટ સંબંધિત

એરિયા અને ટીચિંગ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, સ્પર્ધાત્મક કોર્સીસ, સંશોધન, ગુણવત્તા રેટિંગ તેમજ NEP-2020 સાથે અનુરૂપ પરિવર્તનનોનાં લક્ષ્યો, જેવી અનેક બાબતો પર ભાર મૂકશે, જેથી તેની પ્રાપ્તિમાં મદદરૂપ થઈ શકે.

9. ગુજરાત રાજ્ય માટે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ(NEP) અમલીકરણ રોડમેપ:

NEP-2020નું ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાનો (HEIs) સ્તરે અમલીકરણ, જાન્યુઆરી-2022માં શિક્ષણ વિભાગ (ઉચ્ચ અને ટેકનિકલ શિક્ષણ) ગુજરાત સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા રોડમેપ “ગુજરાત રાજ્ય માટે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020નો અમલીકરણ રોડમેપ” મુજબ કરવામાં આવશે, HEIs આ રોડમેપ તમામ હિતધારકોને ઉપલબ્ધ કરાવશે.

10. શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલા તમામ હિતધારકોનું માર્ગદર્શન:

રાજ્યની તમામ યુનિવર્સિટીઓએ નવા અભ્યાસક્રમ માળખાના અસરકારક અમલીકરણ અને UGC તેમજ કેન્દ્ર સરકારના શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020ના અસરકારક અને સમયસર અમલીકરણ માટે બહાર પાડવામાં આવેલ અન્ય તમામ માર્ગદર્શિકાઓ માટે તાત્કાલિક ધોરણે હિતધારકોને સેન્સીટાઈઝ કરવા માટે સ્પષ્ટ અને ચોક્કસ યોજના નજીકના ભવિષ્યમાં ઘડી તેને કોઈ ફેરફાર વિના અમલમાં મૂકવાની રહેશે. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020 અને NCF ના તમામ મુખ્ય મુદ્દા ધ્યાને લઈ જૂના માળખામાં તાત્કાલિક ફેરફાર કરવાનો રહેશે તથા નવા માળખા માટે અનેક નવા વિષયોના વિવિધ સમૂહ(બાસ્કેટ) પણ બનાવવાના રહેશે.

11. અન્ય બાબત:

- 11.1. યુનિવર્સિટીઓ - એટલે કે સરકારી, ખાનગી, ડીઝ, વગેરે- જે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરાયેલા કોઈપણ કાયદા હેઠળ રચાયેલી અથવા સ્થપાયેલી છે, તેઓ તમામે યુ.જી.સી, શિક્ષણ મંત્રાલય, ભારત સરકાર અને શિક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત સરકાર દ્વારા સમયાંતરે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ તમામ માર્ગદર્શિકાનું પાલન અચૂક કરવાનું રહેશે.
- 11.2. આ ઠરાવની કોઈપણ કલમ/જોગવાઈમાં અર્થઘટન કે વિસંગતતાનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય તો શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા અગ્રેજીમાં પ્રસિદ્ધ કરેલ ઠરાવ આખરી ગણવાનો રહેશે.
- 11.3. રાજ્યની તમામ સરકારી-ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ/ઓટોનોમસ કોલેજો/HEIs એ NEP-2020 ના અમલીકરણ માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા સમયાંતરે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવનાર સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP)નું ફરજિયાતપણે પાલન કરવાનું રહેશે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

(મનોજ વાઘ)
નાયબ સચિવ
શિક્ષણ વિભાગ

પ્રતિ,

- માન.રાજ્યપાલશ્રીના અગ્રસચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર (અલાયદા પત્રથી)
- માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, સ્વર્ણિમ-૧, સચિવાલય, ગાંધીનગર

- માન.મંત્રીશ્રી (ઉ.ઠ.ટે.શિ.)ના અંગત સચિવશ્રી, સ્વર્ણિમ-૧, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- માન.રા.ક.મંત્રીશ્રી (ઉ.શિ.)ના અંગત સચિવશ્રી, સ્વર્ણિમ-૨, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- મુખ્ય સચિવશ્રી, ગુજરાત રાજ્યના અંગત સચિવશ્રી, બ્લોક-૧, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- અગ્ર સચિવશ્રી (ઉ.ઠ.ટે.શિ.)ના અંગત સચિવશ્રી, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- કુલપતિશ્રી, સર્વે યુનિવર્સિટીઓ (ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરશ્રીની કચેરી મારફત)
- કુલસચિવશ્રી, સર્વે યુનિવર્સિટીઓ (ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરશ્રીની કચેરી મારફત)
- આચાર્યશ્રી, તમામ કોલેજો/ઉચ્ચ શિક્ષણની સંસ્થાઓ (ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરશ્રીની કચેરી મારફત)
- આચાર્યશ્રી, તમામ કોલેજો/ટેકનિકલ શિક્ષણની સંસ્થાઓ (નિયામકશ્રી, ટેકનિકલ શિક્ષણની કચેરી મારફત)
- સેક્શન અધિકારીશ્રી (ખ,ખ-૨,ઘ,સ-શાખા), શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- કોમ્પ્યુટર સેલ, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય તરફ વેબસાઈટ પર મૂકવા સારૂ
- શાખા સિલેક્ટ ફાઇલ
- નાયબ સેક્શન અધિકારી સિલેક્ટ ફાઇલ.